

Интервју с
Miljenkom Vidakom:

Prijateljstvo među
policajcima svijeta

Интервју со
Ивона Дуноски Митев:

Да го подмладиме
срцето на „Илинден“

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Година XXVIII 2021.

ЈУЛИ – АВГУСТ
SRPANJ – KOLOVOZ

ISSN 1333-7769

БРОЈ
132

Избран логото за јубилејните 30 години на ЗМРХ

ЗАЈЕДНИЦА МАКЕДОНАСА У РЕПУБЛИЦИ ХРВАТСКОЈ

ЗАЕДНИЦА НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

Триесет години независна Македонија

Чудесната Микела Ристоски гордост,
и на Хрватите, и на Македонците

ALKALOID
SKOPJE

Health above all

MULTI
ESSENCE

VAŠA INVESTICIJA
U ZDRAV ŽIVOT!

**BRZA I JEDNOSTAVNA PRIMJENA
JEDNA VREĆICA DNEVNO!**

- **Magnezij doprinosi normalnom funkcioniranju živčanog sustava**
- **Magnezij doprinosi normalnoj funkciji mišića i ravnoteži elektrolita**
- **Niacin, Pantotenska kiselina, Vitamin B₂, Vitamin B₆, Folna kiselina i Vitamin B₁₂ doprinose smanjenju umora i iscrpljenosti**

Magnezij 400

**Mikrogranule za izravnu primjenu
dodatak prehrani sa sladilima**

+ B complex

20 vrećica
s okusom grejpa

Zapratite nas:

facebook.com/zdravljebezrecepta.hr

instagram.com/zdravljebezrecepta.hr/

**GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

**СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА
НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА**

ЕХО НА ВРЕМЕТО

**Агол на уредникот
Urednikov kutak**

Главна и одговорна уредничка:
МИЛЕНА ГЕОРГИЕВСКА

Заменик на главната и одговорна уредничка:
ЕЛИЗАБЕТА ПЕТРОВСКА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Владо Чакмак

Превод и лектура: Лидија Георгиева

Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Васил Тоциновски

Милена Златеска

Мирјана Мајик

Редакција:

Елизабета Петровска – Загреб

Јулијана Младеновска Тешија – Осиек

Гордана Квајо – Риека

Антонела Галиќ – Задар

Марта Жаја – Сплит

Михаела Златеска – Пула

Ovo se glasilo tiska sredstvima iz Državnog proračuna RH
posredstvom Savjeta za nacionalne manjine RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj,
Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

OIB: 07739533563

Žiro račun: PBZ – IBAN: HR6023400091100038804

Tel./Fax: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: zajednica.makedonaca1@zg.t-com.hr
zmurh.hr@gmail.com

За издавачот: Илија Христовулов

Печат: М-Принт д.о.о. Загреб

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

Бројки и луѓе

Кога луѓето се претвораат во бројки. Секојдневни ситуации каде се работи за бројки на ученици во училиште, бројки на склопени и разведени бракови, новородени и умрени лица, заболени и излечени од ковид-19, и има уште многу ситуации кои во животот ни се поврзани со разноразни бројки.

Еве конкретен случај е и пописот на населението кој е во тек во Хрватска.

Понекогаш остануваме хипнотизирани од разни бројки, а животот како да ни се претворува во мерач на бројки, тик-так, ја отчукува секоја секунда, минута, ден, месец, година и, оп – крај. Рамна линија на апаратот, кој до само пред малку броел отчукување на срцето.

А секој човек си е своја приказна, напишана на бројни страници, изодена со бројни чекови, раскажана со бројни зборови, преплетена со бројни сонцшта – остварени и неостварени. Искрени, онолку колку што ни ги нуди животот со својата крепкост.

Некои луѓе веруваат во својата судбина и преку бројките. Така, одземаат и додаваат разни броеви, датуми на раѓање, и го толкуваат значењето на секој број.

Е сега, да се вратиме на тезата кога бројките се претвораат во луѓе. Кога луѓето едноставно оживуваат и го живеат својот живот. Со полни гради, ненападнати од корона вирусот кој ги блокира алвеолите и не дава да дишеме. Без евиденција за вакцинирање и број на издадени ковид пасоши, или потврди...

Ќе го доживееме ли ваквото олеснување или повторно ќе бидеме само бројки за одржување на човечкиот род, со сета љубов за овој кратко-траен свет.

Милена Георгиевска
(m.georgievska@gmail.com)

Лого за јубилејните 30 години на ЗМРХ

Четвртиот Управен одбор на Заедницата на Македонците во Република Хрватска се одржа во периодот од 15 до 20 јули 2021 година по електронски пат со гласање по точките од дневниот ред

ЗАЈЕДНИЦА МАКЕДОНАСА U REPUBLICI HRVATSKOJ ЗАЕДНИЦА НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

Оваа 2021 година за Заедницата на Македонците во Република Хрватска е јубилејна и заокружува полни 30 години од нејзиното формирање на основачкото Собрание одржано на 22 декември 1991 година во Загреб. По тој повод се осмисли лого за овој голем јубилеј. Централното чествување на кое ќе се одбележи 30-годишнината на ЗМРХ предвидено е да се одржи на 23 октомври во Риека, во склоп на културната манифестација „Ден на Заедницата на Македонците во Република Хрватска“. Се разбира, ако кризата со короната не ги измени предвидените планови и активности.

Одложена изложбата во Задар

Логото беше дел од потврдените одлуки на Управниот одбор на ЗМРХ што се одржа пред

паузата за летните празници. Кворумот беше утврден, а членовите на УО на ЗМРХ го усвоија дневниот ред и записникот од минатата седница. Се усвоија и финансиските полугодишни извештаи на ЗМРХ за Советот за националните малцинства на РХ и за потребите на ЗМРХ.

Во изминатото полугодие дел од активностите на ЗМРХ и друштвата беа реализирани со придржување на сите епидемиолошки мерки и препораки. Сепак, некои настани мораа да се одложат. Поради пандемијата на ковид-19, изложбата „Творештво на македонските уметници во Хрватска“ која требаше да се одржи во јуни во Задар, во организација на ЗМРХ и МКД „Билјана“, а под покровителство на Советот за националните малцинства на РХ, се одложи за септември 2021 година, доколку епидемиолошките мерки тоа го дозволат.

Меѓу другото, на УО на ЗМРХ се потврди и членството на Томе Апостолоски како понатамошен член и претставник на ЗМРХ во хрватскиот дел на Меѓувладиниот мешовит одбор за спроведување на Спогодбата помеѓу Хрватска и Македонија за заштита на правата на хрватското малцинство во Македонија и македонското малцинство во Хрватска, за состанокот на 5. седница на ММО, што треба да се одржи во септември во Скопје.

Во сите негативности што ги донесе пандемијата чијшто крај сè уште не се насира, има и нешто позитивно – научивме како брзо да се прилагодиме на новата ситуација и како најлесно да се носиме со секојдневните предизвици во дејствувањето на ЗМРХ. Пример за тоа е и континуираното издавање на нашето списание „Македонски глас“.

Елизабета Петровска

Триесет години независна Македонија

Фото: МАКФАХ

Да се има сопствена, независна држава е голема привилегија, но и голема одговорност. Ова е нашиот единствен, заеднички дом и тој ќе биде пристojно место за живеење само доколку секој од нас го вложува во него својот труд и својата совест. При тоа, се разбира дека одговорноста е најголема кај оние кои ја добиваат честа да ја водат општината, градот, владата или државата. Апсолутно сум убеден дека ако секој од нас се вложи за таа кауза до крај, без

остаток, без калкулации, тогаш ќе имаме држава со која сите ќе се гордееме“, истакна македонскиот претседател Стево Пендаровски на централната прослава на одбележувањето на триесетгодишната независност на Македонија.

Тој посочи дека државата може да напредува единствено ако сите нејзини граѓани ја чувствуваат како своја татковина, и ако е целосно интегрирана во западната заедница на народите.

Церемонијалната државна манифестација

се одржа пред Собранието на Македонија, а настанот го отслика историскиот референдум одржан на 8 септември 1991 година кога граѓаните на Македонија го потврдија илинденскиот и асномскиот континуитет и масовно го дадоа својот глас за независност на нашата држава како суверен меѓународен субјект и за меѓународно признавање како рамноправна членка на заедницата на народите.

Да потсетиме, процесот на создавање на независна Република Македонија се надврза на севкупниот процес на распаѓање на СФРЈ и промовирање на политичкиот плурализам и демократијата како основни постулати на модерните општества. По успешниот референдум на 8 септември, следеше внатрешна консолидација и меѓународно признавање на државата,

но брзо потоа земјата се соочи со грчката блокада која не го признаваше името.

Така, Македонија се најде во тешка и комплексна состојба, а спорот со името со Грција наметна низа проблеми, како што беше трговското ембарго и блокадата за влез во разни меѓународни организации.

Следуваа низа политички одлуки, за кои во јавноста некои имаа оправдување, но некои беа остро осудувани.

Клучната улога во независноста на Македонија ја одигра незиниот прв претседател Киро Глигоров, кој со своето политичко искуство и мудрост успеа да ја извлече Македонија од СФРЈ без војна, што не беше случај со останатите републики при распаѓањето на Југославија.

М. Г.

Фонтаните во Загреб засветија во боите на македонското знаме

По повод одбележувањето на 30 години независност на Македонија, познатите фонтани пред Националната и универзитетска библиотека во срцето на Загреб, вечерта на 8 септември 2021 година засветија во боите на македонското знаме. Историскиот референдум на кој граѓаните одлучија за независноста и самостојноста на Македонија се

одржа на 8 септември 1991 година.

Денес, Македонија е членка на НАТО и кандидат за членство во Европската унија.

– Можеме да кажеме дека Македонија успеа во овие три децении да стане држава со сите атрибути, како на меѓународен план, така и во стабилизацијата на демократијата во нашата земја, изјави за Хрватската телевизија маке-

донскиот амбасадор во Загреб, Милаим Фетаи.

Покрај амбасадорот Фетаи, на овој свечен чин беа присутни и Кристина Колоска Шкварч од Амбасадата, Олга Чичек и Цве-

танка Шестан, членки на МКД „Охридски бисер“ од Загреб, како и други Македонци што престојуваат и живеат во хрватската престолнина.

Е. П.

Со изучување на јазикот се закрепнува свеста за припадност на нацијата

Македонскиот јазик треба да биде строен и изразит, да биде вистински белег на македонската нација, зашто преку литературниот јазик најздраво се закрепнува свеста за припадност кон нацијата. Македонскиот литературен јазик треба да биде навистина македонски. Вака зборуваше и пишуваше Блаже Конески, а ние се присетуваме на неговите зборови во 2021 година која е прогласена за година на Блаже Конески, кога се одбележува стогодишнината од неговото раѓање.

Неговата позната порака „Јазикот е наша татковина“, запишана на скулптурата на кодификаторот на македонскиот литературен јазик, може да се протолкува дека има значење на своевидно пророштво. Ова добива на значење дотолку повеќе во денешно време кога македонскиот ја-

зик е оспоруван и нападнат од надвор.

Јазикот како обележје

За тоа дека јазикот е несомнено културно наследство во коешто се обединува духовната и материјалната култура на човештвото, служат бројни примери. Дека македонскиот јазик е најрелевантното обележје на македонскиот народ преку кој тој народ е потврден, докажува и македонската дијаспора во Хрватска, а и во светот, која искрено се залага за негување на мајчиниот јазик и негово пренесување на новите генерации, чиј дом е надвор од татковите и мајчините огништа, односно надвор од Македонија.

Во Хрватска, со почетокот на новата 2021 /2022 училишна година продолжува изучувањето на македонскиот јазик во основното и средното образование, а секако работата ја

продолжува и Лекторатот по македонски јазик во Риека кој функционира во рамките на риечкиот Универзитет од 2008 година.

Македонистика

Така во основните училишта „Никола Тесла“ и „Аугуст Харамбашиќ“ во Загреб, „Вјенац“ во Осиек, „Центар“ во Пула, „Скалице“ во Сплит, „Центар“ во Риека, гимназиите: Прва гимназија во Загреб, Прва гимназија во Осиек, Прва сушачка гимназија во Риека, но и на Катедрата за македонски јазик и книжевност на Филозофскиот факултет во Загреб и на Лекторатот за македонски јазик во Риека се подготвени нови наставни програми кои ќе се реализираат во новата училишна година за основци, средношколци и студенти.

– Лекторатот за македонски јазик во Риека, всушност е круна на настојувањата во

Во основните училишта „Никола Тесла“ и „Аугуст Харамбашиќ“ во Загреб, „Вјенац“ во Осиек, „Центар“ во Пула, „Скалице“ во Сплит, „Центар“ во Риека, потоа во Првата гимназија во Загреб, Првата гимназија во Осиек, Првата сушачка гимназија во Риека, но и на Катедрата за македонски јазик и книжевност на Филозофскиот факултет во Загреб и на Лекторатот за македонски јазик во Риека се подготвени нови наставни програми кои ќе се реализираат во новата училишна година за основци, средношколци и студенти

развојот на македонистиката, која своите почетоци ги има на колегиумите по македонски јазик и македонска книжевност на академско ниво уште од почетокот на осумдесеттите години на 20. век, вели Биљана Стојановска, лектор по македонски јазик на Филозофскиот факултет во Риека.

Интерес за изучување на македонскиот јазик пројавуваат не само ученици и студенти кои имаат македонско потекло или некакви врски со Македонија, туку и Хрвати и други националности кои едноставно сакаат да научат друг јазик и да се запознаат со македонската култура.

Милена Георгиевска

Летни активности

Летото е одлична прилика за одмор од секојдневните работни обврски, но и за планирање и реализација на нови активности

Поради откажувањето на овојгодишната централна прослава на најголемиот македонски национален празник „ИЛИНДЕН 1903-2021“, која требаше да се одржи во „Голубињак“ во Горски Котар на 31 јули 2021 година, некои од друштвата во составот на Заедницата на Македонците во РХ, индивидуално и скромно, сепак го прославија Илинден.

Така, на 2 август, на денот на св. Илија, МКД „Охридски би-

сер“ од Загреб го одбележа празникот со дру-

жење на членовите во просториите на ЗМРХ.

Со трпеза, со песна и во добро расположение се спомна за хероите на Крушевската Република и Илинденското востание.

- Се собравме да оддадеме почит на нашите предци, борци за слободата што ја имаме денес, која мора да се одржува преку посветена работа на секоја нова генерација што доаѓа, особено кај нас, иселениците. Нека ни е честит и вековит Илинден, честиташе претседателката на Друштвото, Виолета Штерјова.

Снимање за ХРТ

На 22 август 2021 година, во загребскиот парк „Роков перивој“ покрај црквата „Св. Рок“ која Македонците ја користат за своите верски настани, под водство на уметничкиот водител Сафиудин Алимоски, пејачката група „Моми бисерни“ и инструменталната секција „Охридски бисер“ при МКД „Охридски

бисер“ од Загреб, имаа снимање за емисијата „Малцински мозаик“ („Manjinski mozaik“), што редовно во сабота ја емитува Хрватската телевизија на својата прва програма.

Покрај работата на секциите и исполнувањето на преубавите македонски народни песни, како што се „Јовано, Јованке“, „Битола,

мој роден крај“ и други, во прилогот Друштвото го претстави претседателката Виолета Штерјова, а на снимањето присуствуваше и Наталија Поповска, директорка на македонскиот Културно-информативен центар во Загреб.

Ова не е прво снимање за ХРТ на МКД „Охридски бисер“ од

Загреб, Друштвото се има претставено и во други емисии како што се „Призма“ за малцинствата и „Добро утро Хрватска“, но и на локалните загребски телевизии. Со нетрпение ја очекуваме емисијата на малите екрани на есен.

Елизабета Петровска

Да го подмладиме срцето на „Илинден“

„Бидејќи сум активна многу години, се движам меѓу малцинствата во градот Риека и пошироко, каде што најчесто се покренува проблемот – „старо членство“. Денес живееме во време кога волонтирањето е луксуз, младите луѓе се иселуваат, бараат подобра иднина. Недостасува млад кадар кој би ги презел активностите и би учествувал во нив. Светот останува на младите...“, вели новата претседателка на МКД „Илинден“, Ивона Дуноски Митев

На Редовното изборно собрание на 12 февруари 2021 година во просториите на Градското собрание, и по предлог на дотогашниот долгогодишен претседател на МКД „Илинден“, Илија Христодулов, едногласно беше избрана новата претседателка на Друштвото, Ивона Дуноски Митев. Во просториите на МКД „Илинден“, кој долги години е нејзин втор дом, разговарав со новата претседателка, за нејзините планови и за визијата во која насока ќе го води првото македонско културно друштво формирано пред 30 години во Република Хрватска.

Можете ли да ни кажете што за Вас значи МКД „Илинден“?

МКД „Илинден“ е нашата куќа, нашиот дом далеку од Македонија. Кога во далечната 1991 година, неколку ентузијастички се собраа и основаа друштво каде што имале заедничко место за

пеење, танцување и негување на македонската култура, беа и останата визионери. Нашите врати се сè уште отворени да ги дочекуваме сите со отворено срце, со музика и танц, без оглед дали се Македонци, или не, тоа никогаш не било важно.

За мене, МКД „Илинден“ е место каде што гледам луѓе со топло срце, распеани души, место на интелектуалци кои одржуваат трибини, место на уметници кои ги читаат своите стихови и ги презентираат своите сликарски и други вештини. Место каде што децата играат, прават честитки и каде што, покрај негувањето на македонската традиција и култура, се учи и македонскиот јазик. Место каде што дејствуваат четири правни субјекти, и такво останува и во иднина.

Во неколку наврати во разни пригоди го потенцирате мотото или мислата што Ве води: Да го подмладиме срцето на „Илин-

ден“; објаснете ни што се крие зад овие зборови.

Бидејќи сум активна многу години, се движам меѓу малцинствата во градот Риека и пошироко, каде што најчесто се покренува проблемот – „старо членство“. Денес живееме во време кога волонтирањето е луксуз, младите луѓе се иселуваат, бараат подобра иднина. Недостасува млад кадар кој би ги презел активностите и би учествувал во нив. Светот останува на младите...

Во еден глас ги пееме македонските песни

Која е улогата и важноста на изучувањето на македонскиот јазик по моделот Ц, во основните и средните училишта за МКД „Илинден“?

Како што многу пати имам слушано од нашиот драг професор Васил Тоциновски, „Без ја-

Три генерации

зик нема народ“, така и јас се радувам што Република Хрватска ни овозможи да го изучуваме и негуваме македонскиот јазик во основно и средно училиште. Се радувам и што во Риека веќе со години дејствува Лекторатот за македонски јазик при Филозофскиот факултет. Исто така, на постарите вљубеници во Македонија, им беше дадена можност во нашите простории да го

изучуваат македонскиот јазик. Сите ние сме со различни судбини, интереси, можности и секој си го бара својот пат и својата среќа. Во „Илинден“ се среќаваат Македонци од различни краишта на Македонија и може да се слушнат различни дијалекти, меѓутоа, сите, во еден глас, ги пееме македонските песни.

По кој пат ќе го водите МКД „Илинден“?

Друштвото ќе го водам по патот кој е втемелен во Статутот од основачите. Патот за зачувување, промовирање и запирање на исчезнувањето на културните и духовните вредности на македонскиот народ, негување на македонскиот јазик, унапредување и развој на македонската цивилизација, литература, култура, музика, уметност и фолклор, историја, наука, спорт и економија, како и негување и развој на хрватско-македонските културни, духовни и други врски и односи.

Сето ова ќе го оствариме заедно со другите членови на Управниот одбор на МКД „Илинден“, членовите на Советот на македонското национално малцинство во Приморско-горанската жупанија и на Град Риека, заедно со членовите на МПЦО „Св. цар Константин и царица Елена“ во заедничка соработка со сите институции кои се важни за работењето на „Илинден“, во согласност со Уставниот закон за правата на националните малцинства.

Гордана Квајо

„Илинден“ да им биде во аманет...

Кои се Вашите размислувања за иднината на Друштвото, какви се Вашите идеи и планови?

Иднината на МКД „Илинден“ ја гледам преку нашите деца кои се веќе трета генерација во Република Хрватска, и кои секојдневно со нас ја живеат Македонија и сè што е македонско, овде во Хрватска. Тие учат како да се сакаат различните култури и какво богатство е кога во друга земја можете да шетате со крената глава. Наше вистинско

богатство е што ја имаме нашата „домовина“ Хрватска и нашата татковина Македонија.

Плановите се фокусирани на проекти што ќе ги соберат младите луѓе. Да се анимираат, заедно со средната генерација и со поддршка на постарите членови, да го зачуваат сето она што е стекнато и научено досега. Па потоа со своето знаење и искуство да го збогатат, прилагодувајќи се на сегашното и идното време. „Илинден“ да им биде во аманет.

Иднината на „Илинден“

Негување на основните постулати на Илинден

„Без разлика дали станува збор за Илинден 1903, односно Крушевската Република, или пак за Илинден 1944 година, односно заседанието на АСНОМ, кога беа поставени темелите на државноста, целта е единствена – слободна, независна држава во која почитувањето на човековите права и слободи ќе биде еднакво за сите граѓани без разлика на нивната етничка, верска или која било друга карактеристика“, истакна претседателката на МКД „Илинден“, Ивона Дуноски Митев на одбележувањето на Илинден во Риека

И оваа година, како и минатата, најголемиот македонски празник ИЛИНДЕН не беше организиран и прославен во Парк шумата „Голубињак“, како што сме навикнати и како што заслужува. Сето тоа поради добро познатата пандемија на ковид-19 што владее во светот, која разболе многу луѓе и одзеде многу животи, а секако и промени многу планирани активности. Сепак, на 2 август, скромно, но достоинствено, МКД „Илинден“ го одбележа и го прослави овој најголем македонски празник со кратка уметничка програма во своите простории со ограничен број посетители, почитувајќи ги сите епидемиолошки мерки.

Државност

Програмата започна со интонирање и пеење на националните химни на Република Хрватска и Република Македонија од страна на музичката секција на МКД „Илинден“.

Потоа претседателката на МКД „Илинден“, Ивона Дуноски Митев ги поздрави присутните, а во краткиот говор ја истакна важноста на прославувањето на овој голем македонски празник.

„2 август, или Илинден е еден од основните датуми во историјата на Македонија, за нејзините граѓани кои се бореа и го положија најскапоценото нешто, нивната младост и нивните животи за создавање на нашата заедничка држава – Македонија. Без разлика дали станува збор за Илинден 1903, односно Кру-

шевската Република, или пак за Илинден 1944 година, односно заседанието на АСНОМ, кога беа поставени темелите на државноста, целта е единствена – слободна, независна држава во која почитувањето на човековите права и слободи ќе биде еднакво за сите граѓани без разлика на нивната етничка, верска или која било друга карактеристика. Ако го погледнеме познатиот Крушевски манифест, ако ги погледнеме документите од АСНОМ, ќе се увериме дека човековите права, и слободи, и мултиетничкиот, и мултикултурен карактер на општеството беа основните постулати преку кои лидерите, и на првиот, и на вториот Илинден, ги замислуваа изградбата на државата и развојот на граѓанското општество. Многу познати и непознати борци ги дадоа своите животи за да ги постигнат овие цели“, посочи претседателката Дуноски Митев.

Зачувување на македонскиот идентитет

Таа додаде дека денес, со задоволство може да констатира дека целата досегашна работа и заложба за зачувување на македонската традиција и култура надвор од Македонија, ги даваат своите позитивни резултати.

„Имено, значаен е веќе и самиот почеток на оваа манифестација – хрватската и македонската химна ги пееја Илинденците, кои не се сите Македонци. Ова е богатството на нашето друштво наречено „Илинден“. Затоа, денес, кога го славиме Илинден и кога изразуваме огромна почит и благодарност до сите Илинденци, би сакала од ова место да апелирам до сите вас да бидете навистина одговорни и визионерски настроени, и со моќта на вашето при-

суство да ги поддржувате сите активности на Илинден. Со тоа, ќе биде можно да се остварат соништата и талентите на претходните генерации Илинденци за слободна, независна држава

во која почитувањето на човековите права и слободи е од суштинско значење.

Ова е наша должност кон сите што се бореа за таква Македонија, тоа е нашата посвете-

ност кон нашите деца, внуци и идните генерации кои заслужуваат да живеат, растат, се образуваат и творат како во Македонија така и во Република Хрватска“, рече Дуноски Митев.

Откако претседателката им го честиташе на сите Илинден, но и претстојниот празник Денот на победата, Денот на благодарноста и Денот на хрватските бранители кој е на 5 август, музичката и пејачката група на МКД „Илинден“ ја продолжија програмата со пеење на уште неколку песни.

На крајот од кратката програма, Ивона Дуноски Митев им се заблагодари на сите, кои на било кој начин помогнаа во реализацијата на овој настан, но и на сите минати активности, и ги покани присутните на кратка средба.

Гордана Квајо

Денот на победата одбележан во Битола

По повод Денот на победата, 5 август, во организација на Македонско-хрватското друштво – Хрватски културен центар „Марко Марулиќ“ од Битола, во Центарот за култура во Битола, на 28 јули 2021 година се одржа свечен настан, кој започна со отворањето на изложбата „Хрватско културно наследство во 3Д-техника“ од авторот Недјелко Тишлер, која ја претстави Бранка Безиќ-Филиповиќ од Сплит, а продолжи со предавањето на проф. д-р Јосип Ласиќ од Филозофскиот факултет при Универзитетот во Сплит на тема „Културниот и јазичниот идентитет на хрватските ТВ-серији и фестивали (1966 – 1974)“.

Користејќи интердисциплинарен пристап проф. Ласиќ го анализираше општествениот и културниот контекст на одржувањето на фестивалите: „Мелодије Истре и Кварнера“, „Фестивал кајжавских попевки Крапина“ и „Сплитски фестивал“, а од лингвистички аспект

ги разгледуваше ТВ-сериите: „Наше мало мисто“, „Просјаци и синови“ и „Грунтовчани“. На крајот пред публиката во Малата сала на Центарот за култура во Битола беше прикажан и аматерски филм подготвен од Бранка Безиќ-Филиповиќ со инсерти од тогашните хрватски фестивали и серии, кој одлично се надоврза на темата на предавањето и за момент ја пренесе публиката назад низ времето и

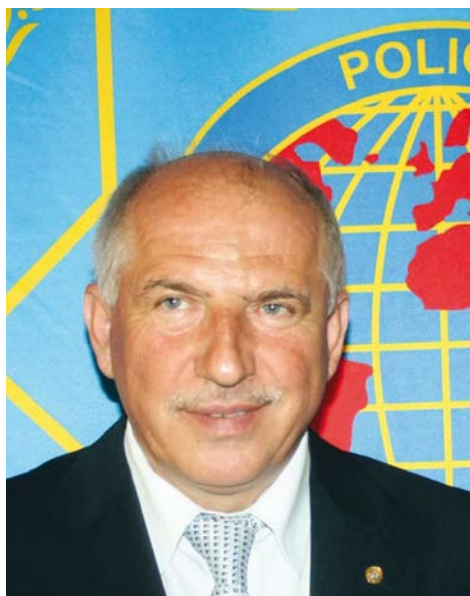
ја потсети на споменатите културни настани од 60-тите и 70-тите години на минатиот век.

Пред публиката се обрати и претседателот на Македонско-хрватското друштво – Хрватски културен центар „Марко Марулиќ“ од Битола, Бранко Маретиќ, кој им го честиташе претстојниот празник на присутните.

Биљана Стојановска

Prijateljstvo među policajcima svijeta

Suradnja između IPA hrvatske sekcije i Makedonskim kulturnim društvom ILINDEN rezultirala je idejom da IPA Hrvatska bude sponzor policiji Makedonije i zagovara njezin ulazak u ovu svjetsku policijsku organizaciju. Policija Makedonije primljena je u punopravno članstvo IPA 2014. godine na kongresu IPA u Njemačkoj, jednoglasnom odlukom delegata kongresa, kaže u intervjuu za „Makedonski glas“ Miljenko Vidak, predsjednik IPA Hrvatska

Miljenko Vidak

Osnivačka Skupština IPA Skopje

Makedonija je članica International Police Association?

Makedonsko kulturno društvo ILINDEN posredovalo je ulasku Makedonske policije u International Police Association – IPA. Dobri i prijateljski odnosi Makedonskog kulturnog društva ILINDEN sa sjedištem u Rijeci putem IPA hrvatske sekcije čije je sjedište također u Rijeci, posrednik je početka procesa prijema Makedonske policije u IPA. Ova međunarodna organizacija policije utemeljena je prije 72 godine i okuplja 67 zemalja članica. Ova značajna policijska organizacija zagovara i provodi kroz niz međunarodnih manifestacija, prijateljstvo među policajcima svijeta. Prijateljstvo se provodi putem organizacije strukovnih seminara i tribina, razmjene policijskih iskustava, razmjena strukovne policijske literature i zakonodavnih okvira djelovanja policije, kroz kulturne, sportske, humanitarne aktivnosti i sve druge oblike prijateljstva.

Proširenje IPA

Kako je počela suradnja?

IPA hrvatska sekcija punopravna je članica IPA od 2003. godine. U svom programu djelovanja ima naglasak na proširenje IPA na države koje još nisu članice IPA. Tako je prema vodstvu svjetske organizacije IPA predložila proces učlanjenja Makedonske policije u ovu međunarodnu organizaciju policije. Putem Makedonskog društva ILINDEN i predsjednika Ilije Hristodulova koji je putem Društva ostvario kontakte s mnogim službenim institucijama u gradu Rijeci i šire u Republici Hrvatskoj glede pomoći Makedoncima pri dolasku u Republiku Hrvatsku, njihovom snalaženju, zaposlenju, dobivanju osobnih dokumenata i drugim značajnim aktivnostima.

Kontakti s Makedonskom policijom?

Suradnja između IPA hrvatske sekcije i Makedonskim kul-

turnim društvom ILINDEN rezultirala je idejom da IPA Hrvatska bude sponzor policiji Makedonije i zagovara njezin ulazak u ovu svjetsku policijsku organizaciju. Pismom namjere od strane IPA hrvatske sekcije do IPA, kongres ove organizacije prihvatio je i donio odluku da se pokrene proces ispunjenja uvjeta za ulazak policije Makedonije u ovu organizaciju, a da će sva usmjerenja i sponzorsko djelovanje na tom putu pomoći IPA hrvatska sekcija. Putem Makedonskog društva IPA hrvatska sekcija ostvarila je kontakte s Makedonskom policijom u Skopju, Bitoli, Ohridu, Resenu i drugim mjestima u Makedoniji i pokrenula ovaj proces.

Predstavnici IPA Grčke podupri makedonski ulazak u organizaciji

Uklonjen je i problem sa imenom Makedonija?

U okviru aktivnosti ispunjenja uvjeta za ulazak policije Ma-

Predsjednik IPA Hrvatska Miljenko Vidak i domaćini na tiskovnoj konferenciji u Ohridu

kedonije u IPA, pojavila se prepreka u pogledu imena države Makedonije. Zagovor IPA hrvatske sekcije je bio prema svjetskoj organizaciji IPA i prema IPA Grčkoj da se u ovom procesu policija Makedonije prima u ovu svjetsku organizaciju, a ne država Makedonija. Ime države je političko pitanje, a unutar svjetske organizacije IPA politika nije dopuštena. Ovakvim, naravno proširenim obrazloženjem otklonjena je ova zapreka. Predstavnici IPA Grčke i sam glavni tajnik IPA također član IPA Grčke na poziv IPA hrvatske sekcije doputovali su u Skopje i nazočili Osnivačkoj Skupštini IPA Makedonija i poduprli njezin ulazak u ovu svjetsku policijsku organizaciju.

Kada je IPA Makedonija primljena u punopravno članstvo IPA?

Policija Makedonije primljena je u punopravno članstvo IPA 2014. godine na kongresu IPA u Njemačkoj, jednoglasnom odlukom delegata kongresa. Svojim ulaskom u ovu svjetsku organizaciju, IPA Makedonija je sa svojih nešto više od 2.000 članova IPA stalna članica konferencije IPA srednje i istočne Europe, Mediteranske konferencije IPA i Balkansko-jadranske konferencije IPA. Domaćinom je bila ove dvije potonje konferencije te niz međunarodnih manifestacija koje sama organizira i na kojima sudjeluje u inozemstvu te kongresima IPA na kojima ima zapaženu ulogu u prijedlozima za promicanje ciljeva IPA.

Milena Georgievska

IPA Makedonija domaćin Balkansko-jadranske konferencije IPA

Kakva je suradnja IPA hrvatske sekcije i IPA makedonske sekcije?

Iz vremena sponzorskih aktivnosti IPA

hrvatske sekcije prema IPA Makedoniji, ostvareni su izvanredno dobri odnosi između ove dvije sekcije IPA. Mnogobroj-

Izvanredna suradnja – služiti prijateljstvu

ni klubovi iz Hrvatske pohodili su u turističkom obliku klubove IPA u Makedoniji, ali i strukovne tribine, seminare i konferencije koje organizira IPA Makedonija. U obratnom smislu također je značajan dolazak predstavnika IPA Makedonija na manifestacije u Hrvatsku koje organiziraju IPA klubovi hrvatske sekcije. Na međunarodnim manife-

stacijama koje organiziraju IPA sekcije izvan naše dvije zemlje, a posebno na kongresima IPA, predstavnici naših sekcija IPA neprestano među sobom razrađuju i daju prijedloge za mnoge teme na kojima i zajednički nastupaju. Prijateljstvo je zauvijek u okviru naše krilatice: SERVO PER AMIKESCO! (Služimo kroz prijateljstvo!)

Ulaganje u sigurnost građana

„Mi u policiji već godinama ulažemo znatne napore prvenstveno u preventivnom dijelu policijskog postupanja, a sve kako bi se svaki turist i građanin u Hrvatskoj osjećao sigurno. S druge pak strane, ako i do nekog izdvojenog događaja dođe, policija postupa žurno te tako šalje jasnu poruku o svojoj spremnosti i na najteže izazove“, kaže Ivica Kostanić, načelnik Policijske uprave Šibensko-kninske

Sigurnost zemlje prva je osnovna karika za određivanje turističke destinacije kada je riječ o ljetnom ili zimskom odmoru. Hrvatska je jedna od najsigurnijih zemalja i mnogi turisti dolaze ljeti. Koji je razlog tome?

Proteklih nekoliko godina jasno je vidljivo da turisti, prilikom odabira destinacija gdje će proveći ljetni ili zimski odmor, ciljano biraju sigurne zemlje. Mi u policiji već godinama ulažemo znatne napore prvenstveno u preventivnom dijelu policijskog postupanja, a sve kako bi se svaki turist u Hrvatskoj osjećao sigurno. S druge pak strane, ukoliko do nekog izdvojenog događaja i dođe, policija postupa žurno te tako šalje jasnu poruku o svojoj spremnosti i na najteže izazove.

Izvrstan koncept

Hrvatska kontinuirano radi na sigurnosti od 1994. godine tijekom turističke sezone. Od 2006. godine realizira se projekt poznat kao „Sigurna turistička sezona“, u koji je Makedonija uključena od 2012. godine. Objasnite nam kako se ovaj projekt realizira?

Ovaj projekt je danas brend hrvatske policije i MUP-a i izvan granica Europske unije, a od ove godine je preimenovan u „Sigurna turistička destinacija“ kao rezultat zajedničke odluke donesene s našim domaćim partnerskim institucijama, Ministarstvom turizma i sporta i Hrvatskom turističkom zajednicom. Imajući na umu koliko je za Hrvatsku turizam važna gospodarska grana, na terenu taj projekt znači da se na početku svake turističke sezone provode temeljite pripreme svih uključenih, a kako bi sezona prošla „sigurno“ u svakom smi-

Ivica Kostanić

slu, ne samo policijskom. Policija, konkretno, osigurava povoljno stanje javnog reda i mira, prometnu protočnost te postupa u slučajevima saznanja počinjenih kaznenih djela i prekršaja u kojima sudjeluju stranci. Naravno, u tome su nam od velike koristi strani policijski službenici.

Tijekom rada strani policajci ne preuzimaju policijske ovlasti, već rade samo na prevenciji kaznenih djela, poboljšavaju sigurnost prometa, ali stranim gostima pružaju i potrebne informacije. Kako se to pokazalo u praksi?

U praksi se to pokazalo izvrsnim konceptom s obzirom na

to da strani turisti imaju na raspolaganju policijske službenike iz svoje zemlje, mogu preko njih jednostavnije komunicirati, nema jezične barijere i mogu zatražiti njihovu pomoć u bilo kojem trenutku pa i u situacijama koje nisu prioritetno vezane uz policijski posao. Ovdje napominjem kako su strani policijski službenici raspoređeni u jednoj policijskoj upravi, dostupni turistima i na područjima drugih policijskih uprava, sve ovisno o situaciji i problemu u kojem se turisti nađu.

Policijski službenici iz Makedonije

Makedonski policajci također su uključeni u strane timove policajaca. Gdje patroliraju u Hrvatskoj?

Kolege iz Makedonije bili su raspoređeni na prostoru grada Šibenika i grada Vodica te okol-

nog područja kojim pripadaju, prvenstveno na plažama, trgovima i drugim mjestima većeg okupljanja turista. Radili su u mješovitim ophodnjama s našim policijskim službenicima, a isto tako su bili angažirani u radu Postaja pomorske i prometne policije. Također, kako u Republici Hrvatskoj ima i makedonskih državljana na privremenom radu, a na području Šibenika djeluje udruga „Hrvatsko-makedonska tangenta“ kao promicatelj prijateljstva tih dvaju naroda, vaš policijski službenik i tu im je bio na raspolaganju, npr. radi upita oko radnih dozvola, prijava boravišta i dr.

Što pokazuju vaše analize, kakvi su učinci rada stranih policajaca i njihovog uključivanja u rad hrvatske policije?

Naša iskustva su vrlo pozitivna, a sam projekt prihvaćaju i strane policije preuzimajući naš

način rada, stoga očekujemo da je pred ovim projektom još puno uspješnih godina. Evo samo jednog praktičnog primjera: utvrdili smo kako strani policijski službenici u kratkom vremenu preko svojih veleposlanstava ili konzulata osiguravaju informacije ili pomoć za svoje sugrađane, što bi inače redovnom procedurom trajalo puno duže, a za turiste je to uvijek gubitak vremena. Radi se o jedinstvenom i globalno prepoznatljivom projektu policije u Europi kojeg čak i Interpol preporučuje svojim članicama u okviru međunarodne policijske suradnje prilikom osiguranja većih događanja i turističkih zbivanja na njihovom području.

Milena Georgievska

Prednosti

Što bi Makedonija kao zemlja mogla imati koristi od ovog uspješnog projekta?

Pa svaki uspješan projekt moraju prihvatiti i oni koji ga provode i oni kojima je namijenjen te moraju shvatiti njegove prednosti, a to je brža razmjena informacija, prevladavanje jezične barijere, pružanje osjećaja sigurnosti za turiste koji su svjesni da im je njihov sunarodnjak/policijski službenik blizu i uvijek na raspolaganju. U konačnici, jačanje međunarodne policijske suradnje u preventivnim aktivnostima podjednako je važno kao i u slučajevima suradnje u suzbijanju kriminaliteta. Vaša zemlja kroz ovakve projekte može postati

Makedonski policijski službenik u inozemnom timu

prepoznatljiva kao destinacija koja ulaže u si-

gurnost, a to je zvjezdica koju je u turističkom

smislu najteže zaslužiti i sačuvati.

Превенција на казнени дела во лето

Во рамките на проектот „Сигурна туристичка сезона“ во Хрватска и оваа година македонски полицајци беа вклучени во меѓународните полициски тимови

Јанко Стојановски

Македонците поради оддалеченоста на Хрватска како туристичка дестинација за летен одмор, долгиот пат што треба да го извозат до Хрватска, но и поради прилично скапите цени, не се толку застапени како туристи. Но, Македонци на јадранскиот брег има како сезонски работници по хотели, ресторани, кафулиња, кампови. Исто така, во текот на целата година доаѓаат и како градежни работници или други струки во недостаток на одредени занимања.

Помош за туристите на нивниот јазик

Претставник од македонското Министерство за внатрешни работи секое лето од 2014 година наваму е вклучен во европскиот проект „Сигурна туристичка сезона“. Во јули годинава беше ангажиран Јанко Стојановски од Отсекот за криминалистичка полиција кој, заедно со колеги од Германија, Чешка и Хрватска работела на

превенција на казнени дела за време на летниот период.

- Својството на нашата мисија е, во случај на вклученост на македонски државјани во било каков настан од полициски аспект, ние да се најдеме да помогнеме, да превенираме, да појасниме, да преведеме, да се разреши тој случај во најдобри можни рамки, вели македонскиот полициски службеник, Јанко Стојановски.

Тој вели дека искуствата од едномесечниот престој во Хрватска се исклучително позитивни, остварена е комуникација со колегите од хрватската полиција и со колегите од Германија и од Чешка, во секој случај, едно коректно, професионално и содржајно искуство.

Поразлично искуство

- Ова е едно богато и различно искуство, имав чест да работам со хрватски полицајци, се запознав со процесот на работа кај нив, што е до некаде сличен на нашиот со некакви минимални адаптирања, се стекнав

со нови искуства. Имаше и колега од Германија, колешки од Чешка, ги запознав и нивните перцепции за полициските работи, додава Стојановски.

Според него, обемот на работата бил издржан и квалитетен.

- За среќа, ме контактираа македонски граѓани кои живеат и работат во Хрватска и тоа не од кривично правен аспект, повеќе од консултативен. Дури имав и неколку средби со наши луѓе кои се овде подолго време, работат како мали стопанственици, конкретно во Рогозница, Примоштен. Им беше мило да чујат дека има македонски полицаец во ваква меѓународна размена. Имавме консултативни средби и појаснувања за тоа што е нашата агенда тука. Им беше мило што гледаат наш полициски службеник во екот на туристичката сезона во Хрватска.

Во август, во меѓународниот полициски тим се вклучи македонскиот полицаец Дејан Стефановски.

Милена Георгиевска

Чудесната Микела Ристоски гордост, и на Хрватите, и на Македонците

Двие денови во доста медиуми се пишува за Микела Ристоски, а во некои од нив гисретнавме и овие наслови: „Чудесна Микела Ристоски“, „Една од најголемите во историјата“ и слично.

Која е всушност Микела Ристоски, чие име и во „Македонски глас“ неколку пати е сретнато, но некои податоци да ги повториме. Родена е на 7 ноември 1989 година во Пула со македонско потекло, што сите Македонци нè прави горди. Нејзиниот покоен татко е Македонец од околината на Тетово, а мајка ѝ е од Истра од фамилијата Перцан.

Оваа година Микела гордо го понесе хрватското знаме на Параолимписките игри во Токио. Таа е трета жена по ред која на ПОИ го носи знамето и прв хрватски спортист која по трет пат добива медал на ПОИ и е една од најдобрите пара-атлетичарки во последните десет години. Има освоено злато и две бронзени медали на ПОИ и е светски првак во скок во далечина.

Импресивни резултати

Оваа година од Токио се врати со бронза и го заслужи насловот „Чудесната Микела

Ристоски зеде медал трет пат по ред на ПОИ и ја испиша хрватската историја“.

Нејзини досегашни освоени медали:

Параолимписки игри: Токио 2020 освои трето место во скок во далечина 5,46 м, Рио де Жанеиро 2016 прво место во скок на далечина 5,79 м, Лондон 2012 трето место во скок во далечина 5,28 м. На светски првенства: СП Дубаи 2019 трето место во скок во далечина 5,61 м, Лондон 2017 прво место во скок во далечина 5,66 м, Доха 2015 второ место во скок во далечина 5,63 м, Доха 2015 прво место во трескок 11,67 м, Лион 2013 трето место во скок на далечина 5,27 м, Крајстчерч 2011 прво место во скок во далечина 5,10 м.

Европски првенства: Бидгошч 2021 трето место во скок во далечина 5,54 м, Берлин 2018 трето место во скок во далечина 5,52 м, Гросето 2016 второ место во скок на далечина 5,68 м, Свонси 2014 прво место во скок во далечина 5,44 м, Стадсканал 2012 трето место во скок на далечина 5,29 м.

Што значи, досега на Параолимписките игри има освоено три медали, злато Рио де Жанеиро и две бронзи Лондон и Токио; на Светски првенства 6 медали и дури три пати била светски првак.

Кога разговарате со Микела, ќе видите дека е скромна девојка која ќе ви каже дека не ѝ треба ништо, дека има сè, со парите што ги добива помага дома, а се радува на сегашното сребро кое ѝ носи спортска пензија. Живее во Пула во стан што ѝ го даде градот и е член на Атлетскиот клуб за личности со инвалидитет во Медулин.

Што да ѝ се каже, освен честитки, Микела, верувам дека сите Македонци се горди на тебе, особено во Истра, но и во Хрватска и Македонија, кога се слуша македонско презиме за вакви посебни успеси.

Среќно и очекуваме уште многу медали и безброј успеси.

Михаела Златеска

Jednom znanstvenik, uvijek znanstvenik

Mirovina tu ne stvara nikakve granice, ako si stručnjak i voliš svoj posao, onda ga nastavljaš, bez obzira što si izvan struktura. Ja sam u izdanju Filozofskog fakulteta iz Rijeke, objavio nakon odlaska u mirovinu dvije knjige, kaže u razgovoru profesor emeritus Goran Kalogjera

Profesore Kalogjera, već ste gotovo tri godine u mirovini, izvan ste bitnih zbivanja na Vašem bivšem fakultetu, kao i Sveučilištu, frustrira li Vas to?

Ne baš previše, premda mi odlazak u mirovinu nije lako pao. Imao sam zakonske mogućnosti još raditi dvije godine, no spoznaja da moj odlazak u mirovinu znači otvaranje novih radnih mjesta za mlađe kolege je prevagnula. Daleko od toga da sam ja izvan zbivanja na mom bivšem fakultetu i Sveučilištu. Sve uredno pratim, ali se ne diram. Sve ono što je dobro pozdravljam, ono loše zadržavam za sebe.

Koliko mi je poznato Vaš se znanstveni rad nastavlja nesmanjenim tempom i kvalitetom. Nakon odlaska u mirovinu objavili ste dvije nove knjige, obje vezane uz makedonsku kulturu i književnost?

Jednom znanstvenik, uvijek znanstvenik. Mirovina tu ne stvara nikakve granice, ako si stručnjak i voliš svoj posao, onda ga nastavljaš, bez obzira što si izvan struktura. Da, ja sam u izdanju Filozofskog fakulteta iz Rijeke, objavio nakon odlaska u mirovinu dvije knjige. Prva se zove *Makedonska prijateljstva* i predstavlja sjećanja na moje makedonske drugove i drugarice, moje prijateljice i prijatelje, jedan šarolik krug živih i neživih koji i nadalje živi u mojim sjećanjima i ta je knjiga

posvećena njima. Druga, monografija o Racinu moj je konačni sažetak svega onoga što sam o njemu znao, napisao, a sada sam samo dopisao neke nove stvari. Dobra je to knjižica, objavljena u izdanju mojih makedonskih prijatelja iz „Akadenskog pečata“ iz Skopja. Koliko znam knjiga se dobro prodaje, tako da ćemo možda ići u ponovni tisak. Makedonci se očito, bar oni stariji, sjećaju Racina.

Vrijedna arhivska građa

Ovime smo dotakli temu izdavaštva. Kako gledate na izdavaštvo u kontekstu Zajednice Makedonaca u Hrvatskoj?

Kao i u svih izdavača. Imate boljih i lošijih knjiga, što je normalno. Makedonska zajednica objavila je nekoliko vrlo dobrih, dapače za Makedonce vrlo vrijednih knjiga. Tu na prvo mjesto stavljam dva zbornika o MKD „Ilinden“ iz Rijeke, koje je napisao Vlado Nastevski. U tim je knjigama sabran cjelokupan život „Ilindena“ od njegovog nastanka do danas, što je ujedno vrijedna arhivska građa za svakoga tko želi istraživati djelovanje makedonske dijaspore u Hrvatskoj. Nešto slično napisao je i Blagoja Jovanovski, koji je bio vrlo dobar znalac makedonske kulture i književnosti. Meni je Zajednica također objavila nekoliko knjiga, na čemu sam zahvalan. Što se lirske i prozne produkcije tiče, vidim da se objavljuje dosta. Ima tu šarolikosti i različitosti u kvaliteti, no neka pjesnička imena polako sazrijevaju i u dogledno će vrijeme će biti vrlo prepoznatljiva.

Moram Vas pitati u vezi Vašeg Facebooka, gdje ste na svojim stranicama, zadnje dvije godine, vrlo aktivni, pogotovo u vezi Makedonije?

Već dvije godine odbijam makedonske portale, privatne TV

kuće i elektronske medije, ne želeći ulaziti u polemike koje mi ne trebaju. Da pojasnimo, ja nisam ni političar ni politički analitičar, ja sam profesor makedonske književnosti s posebnim osvrtom na književnost 19. stoljeća. Dakle, smatram se sasvim solidnim poznavateljem makedonske povijesti književnosti, jezika i kulture, donekle i njene povijesti tijekom stoljeća i stoga se ne libim komentirati stvari i događaje koji su danas aktualni. To što ja reagiram na aktualne događaje u Makedoniji, s kojima se ne slažem, ili ih nastojim interpretirati na svoj način, to je opće poznata stvar u slobodnom svijetu. Uvijek su određeni intelektualci reagirali perom ili kamerom na ono što su smatrali da nije u redu, koristeći pritom i svoje argumente. Ja sam prvenstveno dobro educiran čovjek u nekim znanstvenim disciplinama koje se u zadnje vrijeme u Makedoniji krivo interpretiraju ili koriste u političke svrhe. To naravno ne znači da sam ja sa svojim stavovima u pravu. Možda i griješim, no vrijeme će pokazati.

Očito da u svojim pogledima niste osamljeni, postoji velik broj Makedonaca koji na aktualne događaje u Makedoniji gledaju kao i Vi.

Da, ima ih podosta, mnogi su iz akademskog svijeta i vrsni poznavatelji makedonske povijesti, jezika i književnosti. No, ostavimo mi moje prijateljice i prijatelje na miru. Njima je mnogo teže nego meni, ja sam ipak čovjek sa strane, a oni aktivni sudionici u procesu koji vodi boljitku ili kolapsu onoga što je nekada bila Republika Makedonija. Pritom valja naglasiti da u Makedoniji i ovdje u Hrvatskoj postoji određeni broj ljudi, Makedonki i Makedonaca, koji podržavaju aktualnu situaciju u Makedoniji. Ja na to

gledam vrlo demokratski. Svatko ima pravo na svoje mišljenje i svoj stav, kao i na političko djelovanje. To se zove demokracija. Naravno da pritom i mi, koji nismo Makedonci, a koji smo na neki način vezani, ili bili vezani s Makedonijom, imamo pravo progovoriti. Vi, kao dugogodišnja članica „Ilindena“ vrlo dobro znate koliko sam ja napravio za „Ilinden“ i makedonsku zajednicu u Rijeci. Uostalom, ja sam jedanaest godina bio počasni konzul Makedonije na ovim prostorima, profesor sam makedonistike, vanjski član Makedonske akademije nauka i umjetnosti i počasni doktor nauka Sveučilišta „Sv. Kiril i Metodij“. Dobitnik sam i Medalje zasluga za Makedoniju, dakle ja imam prava govoriti i pisati. Mislim da se to od mene i očekuje.

Branim izvornost makedonskog jezika

Kako biste okarakterizirali Vaše „krpice“ kako ih volite nazivati, a tematski su vezane uz Makedoniju?

Moji tekstovi su u biti čista edukacija, nikakva provokacija. Podučavanje, tumačenje, objašnjavanje, upoznavanje, to su svrhe mojih tekstova. U kontaktu s ljudima koji me prate, shvatio sam koliko Makedonke i Makedonci vrlo malo znaju o svojoj povijesti. U krugu makedonske inteligencije, dakle djelujući u uskom krugu profiliranih elitnih stručnjaka, ja sam mislio da je njihovo znanje ujedno i znanje njihovog naroda, u što sam se očito prevario. I onda kada su se počele nizati nebuloze prvenstveno s bugarske strane, odlučio sam se priključiti, kao čovjek sa strane, onim kolegama u Makedoniji, koji su se pokušavali izboriti za povijesnu istinu.

I tu sve počinje. Slijede tekstovi koji su kulturološki, obljetničarski, povijesni, ponekad kritički, ponekad pozitivni i afirmativni, i duboko vjerujem znanstveno utemeljeni! Uglavnom su tekstovi s područja povijesti književnosti i jezika, u kojima podsjećam na veličine makedonske znanosti, bra-

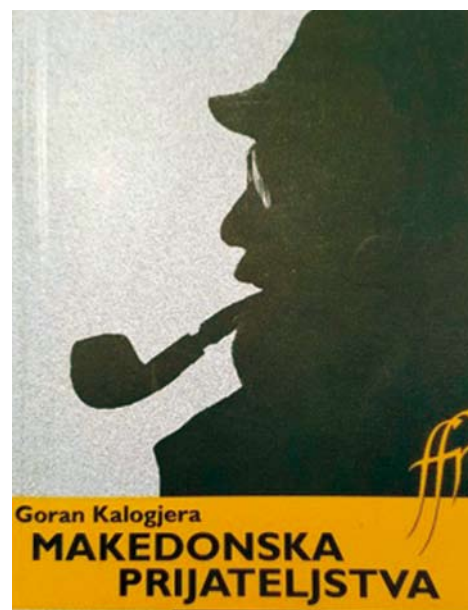
nim izvornost makedonske povijesne zbilje, izvornost makedonskog jezika, makedonske povijesti i u konačnici sam makedonski etnitet, koji je čist kao suza. Kakav bih ja to čovjek i znanstvenik bio kada bih prihvatio niz povijesnih i drugih opstrukcija koje idu za tim da se makedonski književni jezik naziva dijalektom, da se privajaju imena iz makedonske povijesti, da se revidira po političkom ukusu makedonskih susjeda makedonska povijest!? Time bih doslovce gazio po mom radu, mojim tekstovima i knjigama, mom poslu znanstvenika za koji sam, pazite ironije, dobio najveća makedonska priznanja.

Vidim da nigdje ne koristite sadašnji naziv Republika Sjeverna Makedonija?

Ne, nekako mi nije legao. Samo da se malo vratimo u prošlost. Od Carigradske ambasadorske konferencije do Berlinskog kongresa, Makedonci i Makedonija bili su u svojim pravima i traženjima zaknuti od velikih sila. Svoje ime Republika Makedonija Makedonci su izborili tijekom i nakon drugog svjetskog rata. To je jedino ime koje priznajem. Ni ono nakon osamostaljivanja Makedonije nije bilo primjereno, kao ni ovo danas. Međutim velike sile i sada igraju odlučujuću ulogu, tako da Makedonija ima ime, koje će očito ostati i teško da će se promijeniti. Tu pomoći nema. No, kao što sam Vam rekao, Makedonci su podijeljeni narod, nekima ovo ime odgovara nekima ne. Što će od svega toga biti u budućnosti, teško je prognozirati.

Jeste li optimist ili pesimist glede makedonske budućnosti?

Na moju veliku žalost pesimist.

I još jedno pitanje za kraj. Kako ocjenjujete rad Lektorata za makedonski jezik pri Filozofskom fakultetu, koji ste Vi osnovali?

Odlično. Lektorat je osnovan 2008. godine, njegov prvi lektor bio je Vasil Tocinovski, potom Ana Azeska i sada Biljana Stojanovska. Temelje je postavio Tocinovski, Ana je to nastavila i dolaskom Biljane Stojanovske lektorat je podignut na višu razinu. Premda to od nje nitko ne traži, Biljana me detaljno informira o radu lektorata. Njezin je prinos vrlo velik. Osim što se nadalje usavršava i radi na doktoratu, Biljana je podigla nastavu jezika na četvrtu razinu, uvrstila je makedonski jezik u nastavni kolegij za prevoditelje, uključila svoje studente u Seminar za makedonski jezik na Ohridu, gdje djeluje kao predavač. U svoje sam vrijeme vodio evidenciju studenata Filozofskog fakulteta u Rijeci, koji su pohodili nastavu jezika, književnosti i kulture. Mislim da je danas taj broj znatno veći od tisuću studenata, što Lektorat stavlja na vrlo visoko mjesto na ljestvici makedonskih lektorata u svijetu. Nadam se da će Lektorat i nadalje djelovati na Filozofskom fakultetu, koji je po mojoj procijeni jedan od vodećih lektorata makedonskog jezika. U njega je uloženi veliki trud, rad i dobra volja s hrvatske i makedonske strane i bila bi velika šteta da se tako ne nastavi.

Gordana Kvajo

Среќни сме што во Хрватска имаме место за дружење со Македонци

„Од основањето, МКД „Илинден“ беше втор дом за нас, место каде што го зборувавме мајчиниот јазик и ги слававме нашите обичаи. Имавме каде да се дружиме... На голема радост на сите верници, во 2006 година основана е македонската црковна заедница „Св. цар Константин и царица Елена“, духовно место за да запалиме свеќа за нашите починати и свеќа за здравје“, велат во семејството Младенови, кои својот дом во Македонија го замениле со нов во Риека

Уште од памтивека, човекот бил воден од желбата за подобар живот. Живот во некои нови земји. Така во 60-тите, 70-тите и 80-тите години многу Македонци ја напуштиле својата татковина и новиот дом го нашле во Хрватска, исто како и семејството Младенови кои го започнаа својот нов живот во Риека уште во 1974 година.

Илија Младенов е роден 1953 година во селото Долни Балван (Штип). Во Риека дојде во декември 1973 година, каде што живее и денес. Во февруари 1974 година се вработи во бродоградилницата „3. мај“, а летото 1974 година замина за Македонија каде што се ожени со неговата животна сопатничка, Спасена, која е од неговото село. Заедно се враќаат во Риека и во 1975 година им се раѓа синот Сашко, а во 1981 година ја добиваат и ќерката Лидија. Спасена целиот свој работен век од

1979 до пензија во 2012 година, го помина во „МГК-ПАК“. Како млада сопруга и мајка понесува голема одговорност во воспитувањето на децата и зачувувањето на обичаите, но и прилагодувањето кон новиот јазик и средината во која живеат.

Меѓу првите членови на МКД „Илинден“

Младенови зборуваат за почетоците на заедничкиот живот во туѓина:

„Почетоците беа тешки, ние бевме млади луѓе кои бараа подобар живот, пристојна работа и пријатели. Живеевме како потстанари во куќа во која имаше луѓе од цела Југославија, од различни националности и вери. Најголема тешкотија ни беше непознавањето на хрватскиот јазик, но со помош на колегите и со голема желба што побрзо да се вклопиме во општеството,

ја надминавме. Зборуваме хрватски надвор од нашиот дом, а во нашиот дом ги негуваме нашиот мајчин јазик и обичаите“.

Во 1991 година, кога Владо Настески, користејќи го телефонскиот именик, бараше македонски презимиња за да ги покани Македонците да дојдат на првото Собрание одржано во клубот „Железничар“ на Брајда кога беше основано МКД „Илинден“, Илија и Спасена станаа едни од првите членови. Двајцата активно се вклучија во фолклорот и хорот, основани набрзо потоа. Од самиот почеток, Илија е член на Управниот одбор на Друштвото. Во 2000 година, основан е фудбалски клуб, во кој Илија е тренер, а нивниот син Сашко игра во клубот. Ќерката Лидија, исто така, уште од мала рецитира и пее во хорот. Како студент, Сашко се вклучи во Управниот одбор.

Фолклор и гастрономија

Спасена Младенова, покрај тоа што е активна во фолклорната група и хорот, во 2006 година се вклучи и во кулинарската и етно секцијата, каде што се готват традиционални јадења, заедно со останатите членки од клубот, и се презентираат на одредени манифестации. Спасена готви со љубов, ужива во тоа и се чувствува слободна кога своето знаење и обичаите ги пренесува на другите.

А за тоа што значи за нив МКД „Илинден“, но и формирањето на Македонската православна црковна општина „Свети цар Константин и царица Елена“, Илија Младенов вели:

„Од своето основање, клубот беше втор дом за нас, место каде што го зборувавме мајчиниот јазик и ги славевме нашите обичаи. Имавме каде да се дружиме, но ни недостасуваше духовното, место за да запалиме свеќа за нашите починати и свеќа за здравје. На голема ра-

дост на сите верници во 2006 година основана е македонската црковна заедница „Св. цар Константин и царица Елена“. Од основањето на МПЦО веќе четврти мандат сум нејзин претседател. Католичката црква ни ја дава на користење црквата „Св. Фабијан и Себастијан“. Црквичката е мала, но за нас е поголема од било кој храм“.

И ќерка ми учи македонски

Ќерката Лидија Божиќ, вредна млада жена и мајка, за себе вели:

„Мажена сум, мајка сум на две деца. Учествувам во активностите на МКД „Илинден“ уште од основно училиште. Бев активен член до 2003 година. Како млад родител, немав доволно слободно време па престанав со активностите во клубот.“

Во 2018 година повторно се активирав. Истата година станав советник во Град Ријека и ПГЖ, а потоа потпретседател во Советот на малцинствата во

Град Ријека. Потоа станав член на Управниот одбор и потпретседател на МКД „Илинден“.

Како и за моите родители, МКД „Илинден“ е мојот втор дом. Голема поддршка за враќање во Друштвото и извршување на сите овие должности ми даваат мојот сопруг Далибор и моите деца Петра и Натали. Иако јас немав можност да учам литературен македонски јазик, мојата ќерка Натали ја има таа можност, така што освен што пее во хорот на МКД „Илинден“, активно го учи македонскиот јазик по моделот Ц. Со неа, сега конечно имам можност да го научам литературно јазикот што го зборувам цел живот.“

Гордана Квајо

Во чест на Голема Богородица

И оваа година на 28 август, во црквата „Св. Фабијан и Себастијан“, во која Македонската православна црковна општина „Св. цар Константин и царица Елена“ ги одржува своите богослужби, верниците иако без својот парохиски свештеник, кој поради своите обврски не можеше да присуствува, се собраа и во молитва и со запалена свеќа го прославија Успението на Пре-

света Богородица или Голема Богородица – значаен празник кај христијаните, посветен на смртта на Марија, мајката на Исус Христос. Христијаните веруваат дека, како и Исус, и Богородица по смртта воскреснала и заминала на небото, како со душата, така и со телото.

Од повеќето празници посветени на Пресвета Богородица овој е еден од најзначајните.

Г. К.

„Сплит на дланка“ – трета меѓународна збирка поезија

На 23 и 24 јули во Сплит е одржан поетски фестивал „Сплит на дланка“ во организација на поетското друштво „КУЛТУРА СНОВА“ од Загреб. Ова друштво годишно промовира многу збирки поезија, а во нивниот зборник се застапени и песни од наши Македонки, членки на македонските културни друштва.

Промоцијата на нивниот зборник се одржа во Сплит, каде што поетесите од МКД „Билјана“ Задар, Мелика Поповиќ, членка и Мирјана Мајиќ, претседателка на Друштвото, ги читаа своите песни од зборникот. Во ова издание на поетски дела е објавена и поезија од македонската поетеса со пулска адреса, Милена Златеска, потпретседателка на МКД ИЖ „Св. Кирил и Методиј“, која од оправдани причини не беше присутна, па нејзините стихови ги читаше сонародничката, Мирјана Мајиќ.

Течеа стихови со различни теми. Секоја песна беше на свој начин убава. Сето ова беше по-пратено со музички настапи на Дијана Хиље, Борис Кривец и Јерко Маревиќ. Вториот ден во утринските часови се одржаа

Мирјана Мајиќ

Мелика Поповиќ

неколку промоции на книги од членови на „КУЛТУРА СНОВА“.

Вечерта беше организиран поетски маратон каде што поетите читаа песни по свој избор. На крајот од овој поетски фестивал најдобрата песна беше наградена и таа се стави во шише и се фрли во море. Со еден збор, прекрасно

организиран поетски фестивал со дружење, поезија и песна.

Инаку, Здравко Одорчиќ, претседател на ова Друштво, преку годината печати многу зборници во кои се застапени поети од други земји, па така и од Македонија.

Антонела Галиќ

Поезија во двор

Друштвото на поети и писатели „Зборови над сè“ од Загреб, по тригодишна пауза, го реализираше настанот „Поезија во двор“. Програмата е одржана во дворот на претседателската на ова Друштво, Емилија Вучков Мијатовиќ на 31 јули годинава.

Во програмата учествуваа околу петнаесетина поети, членови на ова Друштво. Читаа песни по свој избор. Така, секој прочита по три песни, а во музичкото интермецо, како гостинка настапи кан-

тавторката Лада Шоко-та од Загреб. Таа запеа и македонски песни, што наиде на голема радост кај Мирјана Мајиќ, претседателка на Македонското културно друштво „Билјана“ од Загреб, која заедно со членката Мелика Поповиќ зедаа учество како поетеси на овој настан, читајќи своја поезија.

Во пријатна атмосфера дружењето меѓу поетите продолжи со песна и закуска до доцните вечерни часови.

А. Г.

Македонската трпеза и убавините на Македонија претставени во „Клис“

Траѓанскиот центар „Клис“, од истоименото место, што се наоѓа над градот Сплит, е носител на многу проекти и разни активности на овие простори. Така се случува и соработката помеѓу овој центар и Македонката Марјана Насевска. Таа со сопругот и со двете дечиња својот животен пат пред неколку години се одлучиле да го продолжат надвор од границите на Македонија, во Сплит. Веќе две години уживаат во убавината на овој далматински град, во изобилието на сонцето, морето, морската кујна, како и сите убавини што ги нуди ова место, а со зборови не можат да се опишат.

Но и покрај тоа, Марјана е горда Македонка на која и покрај веќе остварените животни навики во Далмација, Македонија ѝ е во срцето и ѝ недостасу-

ва во секој момент, особено кога ќе се присети на убавините кои нашата земја ги нуди. Помеѓу останатото, најголема носталгија чувствува кон македонската кујна и нејзините специјалитети.

„Денови на македонската трпеза“

- Од причини што сакам и на луѓето кои се мои пријатели во траѓанскиот центар „Клис“ да им ја пренесам убавината на мојата земја, настана проектот „Денови на македонската трпеза“, вели скопјанката Марјана.

Таа се потрудила македонскиот дух да им го пренесе и на нив, најдобро што може и умее. На 8 јули во просториите на центарот, за нив подготвила дел од македонските специјалитети, како што се гравче-тавче, по-

знатата пастрмајлија, шопска салата, домашна погача, а како десерт на менито била и баклава. Сè било подготвено во традиционални македонски земјени тави.

Исто така, таа одржа и кратка презентација за нашата земја, а на присутните им пренесе и неколку рецепти за подготовка на гравче-тавче и други македонски специјалитети.

Посетителите биле воодушевени од прекрасните мириси на нашата кујна, а било и доста интересно да ја слушаат Марјана која зборувала за Македонија, иако во нејзиниот глас секогаш се чувствува и помалку тага за родниот крај. Од желба за македонската музика, присутните гости заиграле и по некое македонско оро.

За крај можеме да додадеме дека на овој начин се шири македонската култура и традиција, а луѓето во овие краеве го збогатуваат познавањето на културите на балканскиот регион. Заради добрата посетеност и заинтересираност за македонската култура и традиција овој настан ќе се одржи повторно и на 22 септември 2021 година во траѓанскиот центар „Клис“.

Марта Жаја

Соработката со властите добра, медиумите со слаб интерес за малцинствата

Јули во Осиек беше врел и неработен, но не и за претставниците на националните малцинства на Град Осиек кои ја продолжија традицијата на одржување редовни квартални состаноци и со новата управа на градот. Така, на 5 јули имаа прв работен состанок со новиот претседател на Градскиот совет, Владимир Хам и со Влатка Калафатиќ, виша стручна советничка.

Во просториите во Кишпатичева улица им се придружија и раководителот на владината Канцеларија за човекови права и права на националните малцинства, Ален Тахири и претседателот на Советот за националните малцинства на РХ, Александар Толнауер. На состанокот, претставниците на националните малцинства на Град Осиек, меѓу кои и претставничката на МНМ Јагода Тренеска-Цветичанин, имаа можност да слушнат од прва рака за плановите и политиките во однос на националните малцинства на ниво на градот, но и на ниво на државата.

„Ова се двете клучни места каде што ние, како претставници на малцинствата, но и како здруженија, се обраќаме со своите идеи, програми и проекти, па за нас беше многу важно да слушнеме во кој правец се движат политиките, но и какви се програмите кои овие тела ги поддржуваат“, рече Јагода Тренеска-Цветичанин.

На средбата се говореше и за други теми од подрачјето на остварување на правата на на-

ционалните малцинства, нивното учество во процесите на одлучување на локално и национално ниво, но и за нивната застапеност во програмите на Хрватската радио телевизија како главен медиумски сервис. Се говореше и за претстојниот попис на населението во Р. Хрватска и за проблемите во врска со неизјаснувањето на малцинската припадност.

Медиумите и националните малцинства во РХ

Семинарот во организација на владината Канцеларија за човекови права и права на националните малцинства и Советот за националните малцинства на РХ под наслов „Медиумите и националните малцинства во Република Хрватска – заштита на малцинствата и улогата на медиумите во демократизација на хрватското општество“ се одржа во Осиек, на 6 јули 2021 година.

На семинарот беа присутни претставниците на малцинствата и медиумите кои ја следат проблематиката на малцинствата, а го отворија Ален Тахири, раководител на владината Канцеларија за човекови права и права на националните малцинства, Александар Толнауер, претседател на Советот за националните малцинства на РХ и Роберт Јанкович, парламентарен претставник на унгарското национално малцинство. Поздравни зборови упатија и претставниците на Осиечко-ба-

Два клучни заклучоци од работните состаноци со националните малцинства во Осиек: соработката со градските и државните власти добра, медиумите со слаб интерес кон проблематиката на националните малцинства

рањската жупанија и на Град Осиек.

Во делот на излагањата говореа Александар Толнауер, претседател на Советот за националните малцинства на РХ, „Застапеност на националните малцинства во програмите на ХРТ“, д-р Синиша Таталовиќ, професор на Факултетот за политички науки, Загреб, „Остварување на правата на националните малцинства и учество во процесите на одлучување“, Владимир Хам, потпретседател на Советот за националните малцинства на РХ, „Улогата на малцинските медиуми во информирањето на припадниците на националните малцинства“ и Јасна Ваничек-Фила, претседателка на Управата за медиуми и развој на културните и креативните индустрии при Министерството за култура на РХ, која зборуваше за „Значењето на медиумите во промовирањето на различностите и развивање на културата на дијалог во општеството“. На семинарот говореа и претставниците на медиумите, на Хрватската радио телевизија и на Советот за електронски медиуми, но и други.

Незадоволство

Во расправата се изнесоа податоци од анализата за застапеноста на националните малцинства во медиумите и беше искажано незадоволство од недоволната застапеност на теми од интерес за малцинствата во јавните и приватните медиуми.

„Застапеноста на малцинствата во медиумите е една од најслабите точки кога се работи за заштита на малцинствата, нивните права и слободи во Хрватска“, рече Толнауер и наведе дека според податоците, „на ХРТ минатата година на четири програми застапеноста била само 1,45 отсто“. Тоа, според него значи дека малцинствата се малку застапени во делот на културата, образованието, уметноста, и „ставени во еден облик на гето“ каде што на нив се гледа само како на фолклорен додаток. Од друга страна, тие се „повеќе од што треба присутни во делот на политиката“ но, на начин кој укажува на бројни „проблематични интерпретации и толкувања на нивната позиција“. На ова се надоврза и Таталовиќ кој истакна дека кога медиумите пишуваат за малцинствата, „највеќе ги истакнуваат несогласувањата и конфликтите помеѓу нив или со другите, а позитивните примери

на соживот, соработка, толеранција се занемарени“.

Малцинствата во медиумската сфера

Учесниците на семинарот излегоа со два заклучоци кои се воедно и препораки до Владата на Република Хрватска, во однос на националните малцинства, нивните права и медиумите.

Првиот е дека малцинствата се недоволно застапени во програмите на ХРТ и нивното право на пристап кон јавниот сервис не е остварено во оној обем кој им е гарантиран со Уставот и правата на националните малцинства, Законот за ХРТ и Договорот помеѓу ХРТ и Владата на Р. Хрватска. Вториот, пак, истакнува дека е неопходно интензивирање на соработката помеѓу Советот за националните малцинства на РХ, Канцеларијата за човекови права и права на националните малцинства при Владата на Р. Хрватска, малцинските институции и медиумите, со Уредни-

штвото и Програмскиот совет на ХРТ, со цел подобрување на содржините и програмите кои се однесуваат на националните малцинства на нивните јазици. Препораките вклучуваат и решавање на прашањето на едукација на новинарски кадар кој ќе се занимава со малцинските прашања.

Со нив беа согласни сите учесници на семинарот во Осиек. Останува желбата тие наскоро да станат реалност, а хрватската медиумска сцена да прерасне во простор кој ќе ја негува демократијата и почитувањето на правата на малцинствата, и пример на добра пракса за останатите земји во регионот.

Јулијана Тешија

Словачкиот „корбачик“ со македонски „зачин“

Јелисавац е мало место на само 7 километри од Нашице кое своето име го добило по грофицата Елизабета Лила или Јелисавета Пејачевиќ, мајка на познатата хрватска композиторка Дора Пејачевиќ. Местото е познато по Словаците кои го населиле кога на почетокот на 19. век биле потребни работници вешти во преработка на дрво.

Овој 21 август 2021 година Јелисавац беше полн со луѓе: Матицата Словачка – огранок Јелисавац на овој датум тради-

ционално ги организира „Деновите на Словаците“ веќе 17 години.

- Секоја година оваа манифестација привлекува сè повеќе гости и учесници, истакна на свеченото отворање претседателот на Матицата, Владо Хулак.

Овие „Денови на Словаците во Јелисавац – Вечер на корбачикот“ ги отвори градоначалникот на Нашице, Крешимир Кашуба, а присутните ги поздравија и Јосип Милетиќ, заменикот жупан на Осиечко-барањската жупанија и други

истакнати гости од Нашице, Јелисавац и други места.

Во богатата културна програма настапија четири КУД-а и тоа „Лисински“ од Нашице, „Фрањо Страпач“ од Марковац, „Јасен“ од Шаптиновци, како и МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек со одличен настап на фолклорната секција „Танец“, а вечерта заврши со заедничко уживање на присутните во вкусот на словачкиот специјалитет – корбачик.

Ј. Т.

Именден на МКД „Св. Кирил и Методиј“

посветена на св.Кирил и Методиј од поетесата Наталија Наумоска, која живее во Скопје, а е виртуелно активна во Друштвото.

Програмата беше во склоп на „Деновите на македонската култура“ во Истра.

За животот и делото на св. Кирил и Методиј и за нивната глаголица зборуваа Драго Драгузет и Авелина Дамијањевиќ Драгузет, кои воедно се претставија и со своја поезија, истарска музика и песна.

За музичкиот дел беше задолжен и оркестарот на Друштвото и Мешовитиот хор. Своја поезија читаше и Грацијела Путина, која е чест гостин во програмите на Друштвото. Прославата заврши со македонска песна и оро.

М. З.

Именденот на Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула беше прославен на 26 јуни, во кафеаната „Јелениќ“, а самиот ден именден, кој се одбележува на 24 мај беше одложен поради состојбата со корона-вирусот.

Присутните гости ги поздрави претседателот на Друштвото, Тодор Брдарски, кој ја прочита и песната

Илинден за време на корона

Бидејќи сè уште владее коронавирусот, и оваа година беше откажана централната традиционална прослава на Илинден во „Голубињак“, Горски Котар, во организација на Заедницата на Македонците во Република Хрватска. Така, Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула овој празник го одбележа само со своите членови по сите мерки на Националниот стожер на Истарската жупанија.

Програмата беше одржана во ресторанот „Лавче“ во Бале на 2 август, каде што присутните ги поздрави претседателот на Друштвото, Тодор Брдарски, кој

воедно и зборуваше за Илинден и Илинденското востание. Тој и овој пат прочита песна посветена на Илинденското востание од поетесата Наталија Наумоска која живее во Скопје.

Своја поезија читаа Неда Миленковски и Грацијела Путина. За истарскиот дел на програмата се погрижија Драго Драгузет и Авелина Дамијањевиќ Драгузет, а настапија и членовите на Мешовитиот хор и оркестарот на Друштвото.

Настанот се реализираше во рамките на „Деновите на македонската култура“ во Истра. Македонското оро и песна ги воодушевија присутните гости.

М. З.

Убавина која не познава граници

На изложбата се претставени едни од најубавите оригинални македонски носии, со фасцинантни декорации на везови и бои, кошули, свилени марами, накит и рачни изработки, текстилни и друг вид предмети, собрани на подрачјето на Македонија

Убавината што го привлеке вниманието на етнологите во Хрватска, кои решија културното богатство на еден народ да го прикажат пред своите граѓани, се народните носии и ракотворби кои потекнуваат од Македонија.

Во рамките на 55. Меѓународна смотра на фолклор во Загреб, а во организација на Дубровничките музеи – Етнографски музеј „Рупе“ од Дубровник и Центарот за култура „Травно“ од Загреб, на 8 јули 2021 година беше отворена изложба на Дубровничките музеи „Скриено богатство на Македонија – Убавина која не познава граници“ во галеријата на Техничкиот музеј „Никола Тесла“ во Загреб, каде беше поставена до 1 август. Изложбата беше под покровителство на Министерството за култура и медиуми на РХ, Град Загреб,

Туристичката заедница на Град Загреб и Хрватското друштво на композитори.

Автор на изложбата е етнологот виш кустос Бранка Хајдиќ, а стручни соработници се музејскиот советник од Заводот за заштита на спомениците на културата и музеите во Битола, етнолог кустос-советник Наде Геневска Брачиќ, етнолог проф. д-р Владимир Јаневски од Штипскиот универзитет и етнолог виш кустос Ивица Кипре од дубровничкиот Етнографски музеј. Ликовната поставка е на виш кустос Ивона Мичл, водител на проектите на Дубровничките музеи. Оваа успешна изложба прв пат беше поставена во септември 2020 година во Етнографскиот музеј „Рупе“ во Дубровник.

Придонес на хрватските истражувачи

Претставени се едни од најубавите оригинални македонски носии, со фасцинантни декорации на везови и бои, кошули, свилени марами, накит и рачни изработки, текстилни и друг вид предмети, собрани на подрачјето на Македонија од крајот на 19. и почетокот на 20. век, и во текот на 1950-тите и 1960-тите години, кои биле зачувани како дел од колекции или музејски збирки во Дубровник. Збирката е од етнографските етнички целини: Горни битолски села, Битолско-Прилепско Поле, Демирхисарско, Преспа, Скопска Блатија, Скопска Црна Гора, Тетовско, Кичевско, Порече и фрагментарно се опфатени Мијаците.

Изложбата е дел од проектот за зајакнување на меѓуин-

ституционалната и меѓународната соработка со Македонија, како и истражување на текстилните ракотворби и нивните трансформации што се случуваат во различни културни и историски реалности. Целта е да се потенцира придонесот на хрватските истражувачи во собирањето, заштитата, зачувувањето и презентацијата на македонските народни носии како национално културно наследство и општо добро на сите

словенски народи од Југоисточна Европа.

Посебна улога во историјата на истражување и собирање на македонски народни носии имаше учителката Јелка Миш (1875-1956), која охрабрена од духот на националното будење, на нејзините патувања во Македонија собрала бројни примероци, кои во 1932 година ги подарила на Дубровник со желба да се основа Етнографски музеј. Покрај музејските експонати,

на изложбата можеа да се погледаат и вредни примероци од донацијата од Комисијата за културна соработка на ФНРЈ, од фондот на ФА „Линго“, како и од приватни колекционери.

Заедно со авторот Бранка Хајдиќ, на отворањето пред присутните говореше и директорот на Центарот за култура „Травно“, Јосип Форџан, а изложбата ја отвори македонскиот амбасадор во РХ, Милаим Фетаи.

Елизабета Петровска

Чудесна терапија

Во рамките на „РУТА Група Триглав фестивал“ кој се одржа од 13 до 25 август 2021 година на Бриони, како дел од програмата на театарот „Улисис“ гостуваше Драмскиот Театар од Скопје со претставата „Чудесна терапија“ од Даниел Глатауер во режија на Димче Николовски.

Претставата ги доловува проблемите на еден брачен пар и се занимава со потребата од чиста и искрена комуникација како

предуслов за среќна и стабилна врска. Улогите ги толкуваат Соња Стамболџиоска, Маја Вељковиќ Пановска и Предраг Павловски, драматург е Александра Бошковска, костимограф Раде Василев, а автор на песна Давид Матевски.

Програмата на фестивалот на Бриони се затвори со концерт на македонскиот виртуоз на гитара, Влатко Стефановски.

Е. П.

54. Летна школа во Охрид

По пауза од една година, со настава и предавања во живо и онлајн, и со почитување на пропишаните протоколи за време на пандемијата, од 15 август до 5 септември 2021 година во Охрид се одржа 54. Летна школа и 48. Меѓународна научна конференција на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Скопје. Настанот се оствари во рамките на богатата програма посветена на големиот јубилеј на великанот Блаже Конески, како дел од Програмата на манифестацијата „2021 – Година во чест на Блаже Конески“, под покровителство на претседателот Стево Пендаровски, а во координација на Министерството за култура во соработка со Министерството за образование и наука.

Тркалезна маса

Свеченото отворање беше на 16 август во Конгресниот центар, на кое пригодни обраќања имаа претседателот Стево Пендаровски, ректорот на УКИМ,

проф. д-р Никола Јанкуловски и директорката на МСМЈЛК, проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска, а се одржа и промоција на Зборникот „Предавања на 53. Летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура“. На 25 август на платформата „Зум“ се организираше и тркалезна маса на тема „Блаже Конески во наставата по македонски јазик, литература и култура на странските университети“ на која учествуваа 15 лектори по македонски јазик на странските университети и универзитетски професори (странски македонисти).

Лекторска настава

Покрај домашни, во Конгресниот центар на УКИМ во Охрид учествуваа и 20 странски излагачи. Околу 80 македонисти, слависти и балканисти ги изложија своите истражувања на темата „100 години од раѓањето на Блаже Конески – стожер на македонскиот јазик, литература и култура“. Околу 40 семинаристи од 15 земји (Ма-

Настанот се оствари во рамките на богатата програма посветена на големиот јубилеј на великанот Блаже Конески, како дел од Програмата на манифестацијата „2021 – Година во чест на Блаже Конески“, под покровителство на претседателот Стево Пендаровски, а во координација на Министерството за култура во соработка со Министерството за образование и наука

лезија, Велика Британија, САД, Руска Федерација, Белорусија, Швајцарија, Словенија, Хрватска, Србија, Грција, Турција, Унгарија, Полска, Словачка и од Чешка Република) слушаа лекторска настава со вкупен фонд од 55 часа и 13 предавања од врвни специјалисти и познавачи на творештвото на Блаже Конески од повеќе аспекти, но и проследија неколку културни настани и промоции, а го разгледаа и преубавиот Охрид.

Е. П.

ICC 3D d.o.o.

DEZINFEKCIJA • DEZINSEKCIJA • DERATIZACIJA

Radnička cesta 75 • 10000 Zagreb

tel.: 01/60 40 100 • fax: 01/60 40 103

mob: 091/5251 141

e-mail: icc-3d@icc.hr

Razlika koja se vidi.

Savršeno je moguće.

Волшебно музичко патување низ времето

Вториот ден на 15. Фестивал на толеранцијата – ЈФФ Загреб, кој се одржа од 1 до 10 јули 2021 година на отворена сцена на „Бундек“ во Загреб, беше обележан со феноменален концерт на Влатко Стефановски Трио. По подолга пауза, македонскиот виртуоз на гитара, Влатко Стефановски, ја запали публиката желна за концерти.

Долги години, Влатко Стефановски е познат и признат како еден од најдобрите светски гитаристи. Покажа ненадмината техника и уникатна чувствител-

ност подеднакво успешно во етно и рок, но и во блуз, фанк и џез – жанрови кои го обликуваа неговиот музички пат и го обележаа како уметник. По исклучително успешниот акустичен албум „Mother Tongue“, Влатко се враќа на звукот и атмосферата на седумдесеттите години, а новиот албум „Taftalidze shuffle“, кој излезе во ноември минатата година, содржи сè она што тоа време го направи посебно.

„Taftalidze shuffle“

Студиското издание го чини подмладе-

Долги години, Влатко Стефановски е познат и признат како еден од најдобрите светски гитаристи

но трио, на Влатко му се придружија неговиот син, Јан Стефановски на тапани и Иван Кукиќ на бас гитара. Новата ритам секција звучи неверојатно зрело, полна е со ентузијазам и му дава посебна вредност на целиот кантавторски албум кој ги воодушеви сите љубители на квалитетниот звук и добрата музика.

Успехот на Влатко одговара на неговиот статус на легенда и е големо признание за македонската музика. Албумот отпеан на македонски јазик е во издание на „Croatia Records“, со што Влатко ја продолжува соработката со оваа хрватска дискографска куќа. Содржи девет теми посветени на Скопје и неговото маало Тафталице, а песните се лични и интимни, па сепак блиски секому, заради сензибилитетот кој го носи неговата музика.

„Taftalidze shuffle“ издаден на ЦД и винил, го понесе епитетот на

најемотивен албум кој направи значајно комерцијално и културно враќање на винил форматот. Се најде на врвот на официјалната листа на продажба на албуми во Хрватска, а воедно е и номиниран меѓу првите 25 европски албуми со различни музички стилови.

Освен премиерното претставување на новиот албум, на овој прекрасен „open air“ концерт Влатко Стефановски Трио ја почести публиката и со безвременските музички бисери како што се *Си заљубив едно моме, Јовано, Јованке, Калајциско оро, Као какао, Чужни во дрво, Бистра вода...* и на бис, *Скопје*. Прекрасно искуство на волшебна музичка патување низ времето, полно со магија, дух, уметност и преубава природа.

Елизабета Петровска

Вистинско уживање со музиката на Влатко Стефановски – емоциите двонасочни

Македонски глас“ го следи Влатко Стефановски на неговите настапи во Хрватска. Од учеството на оф и цез фестивалите, до самостојните концерти, па сè до овие последните кои ги има оваа година на турнејата по Хрватска со неговото трио во кој настапуваат и неговиот 20-годишен син Јан Стефановски на тапани и Игор Кукиќ на бас гитара.

И, како и секогаш, кога одиш на концерт на Влатко, знаеш што треба да очекуваш, Виртуозот на гитара секогаш успева низ звуците на неговиот инструмент и изведбите на специфичните обработки на македонски традиционални песни да воспостави контакт со пу-

бликата. Така беше и на концертот одржан на 10 јули на тврдината „Св. Миховил“ во Шибеник.

Во пријатната летна ноќ, Влатко успеа да приреди вистинско уживање за обојавателите на неговата музика. Емоциите беа двонасочни, тој праќаше свои чувства преку секој тон во песните, а публиката му возвраќаше со аплаузи и извици на воодушевување.

Познатите хитови, ги претстави во ново издание наречено „Taf-talidze shuffle“, изведувајќи ги во својата виртуозна техника и единственост. Стефановски успешно се искажа во етно, рок, блуз и цез жанровите кои го одбележаа неговиот музички пат и го профилираа како уметник.

Во текот на својата успешна кариера сцената ја делеше со врвни музичари.

Меѓу шибенската публика беше и неговиот пријател Мирослав Тадиќ, кој своевремено му поклонил една гитара, на која ја изведе последната песна од неговиот настап на тврдината „Св. Миховил“ – хитот *Скопје*. Пред тоа се редеа хитовите *Македонско де-*

војче, Јовано, Јованке, Бистра вода... по што публиката го врати трипати на бис.

Воодушевен од амбиентот Влатко не го сокри задоволството што во настанатите услови со пандемијата може да настапува во живо пред публиката.

- Ние сме само луѓе кои свириме за луѓе, рече тој.

М. Г.

Давид Темелков ја запроси Елена Јунг

Давид Темелков, младиот македонски пејач и музичар кој веќе десетина години гради успешна кариера во Хрватска и во регионот, на 12 август 2021 година ја отвори манифестацијата „Новогра-

дишко лето“ во Нова Градишка со својот прв солистички концерт. Темелков, кој се прослави во втората сезона на музичкото шоу „Икс фактор Адриа“, живее на релација Македонија-Хрватска и во 2015 година потпи-

ша 10-годишен договор со хрватската дискографска куќа „Хит рекордс“.

Публиката уживаше во неговите хитови *Дишам за нас, Не кревај раце, Беше подобра, Сè е минливо*, во песните на Тоше Проески, *Тајно моја, Боже чувај ја од зло, Чија си, Ледена*, на Дино Мерлин, *Кога кажа дека ме сакаш* и многу други.

Кога ја пееше песната *Дишам за нас*, Давид ја повика на бина својата девојка Елена Јунг да му се придружи. Пред многубројната воодушевена публика, тој романтично кле-

кна, извади прстен и ја запроси девојката која го освои неговото срце. Елениното „Да“ предизвика громогласен аплауз и одобрување. Така се заокружи убавата љубовна приказна на Давид и Елена. Елена е Хрватка, водителка на музичкиот ТВ канал „ЦМЦ“ и поранешна придружничка на Мис Хрватска, а нивната врска трае од 2015 година кога се запознаа на забава по концертот на Тони Цетински во Пулската Арена. Нека им е со среќа во понатамошниот заеднички живот.

Е. П.

КУД „Дримкол“ од Вевчани во Хрватска

Во организација на Фолклорниот ансамбл „Турополје“ и Народното отворено училиште, а под покровителство на градот Велика Горица, од 8 до 11 јули 2021 година се одржа традиционалниот јубилеен 20. Меѓународен фестивал на фолклор. Поради ситуацијата со пандемијата, една од најголемите и најубави манифестации се одржуваше на отворено во паркот „Д-р Фрањо Туѓман“ во Велика Горица и на главниот плоштад во Загреб со програмата „На Загреб, со песна и танц за душа“, за да не се ограничува бројот на посетителите.

Фестивалот официјално беше отворен на 9 јули, а публиката можеше да ужива во богатството на културните особености на учесниците од Хрватска, Македонија и Србија со проширена програма, бидејќи

Бугарија и Косово го откажаа своето учество поради проблеми со доаѓањето. Македонската култура и традиција, фолклорот и убавината на народните песни и ора ги претставија членовите на КУД „Дримкол“ од Вевчани, со еден концерт на плоштадот „Бан Јелачиќ“ во Загреб и два концерти во Велика Горица, а гостуваа и во програмата на ХРТ, „Добро утро Хрватска“.

Силни аплаузи од публиката

Колоритната вевчанска носија, изворните инструменти и кореографиите од Вевчанското поднебје го прават овој ансамбл единствен. Се презентираа игри и од Битолско поле, Кумановско и други, а во натпреварувачкиот дел КУД „Дримкол“ настапи со традиционални изворни пе-

Колоритната вевчанска носија, изворните инструменти и кореографиите од Вевчанското поднебје го прават овој ансамбл единствен

сни и ора од Вевчани, при што освои две значајни награди, за сценски настап и за техничка изведба. Настапите беа проследени со воодушевување и силни аплаузи од публиката.

КУД „Дримкол“ од Вевчани води корени уште од 1947 г., а под овој назив формирано е во 1979 г. Друштвото брои 150 членови во неколку уметнички целини: фолклорен ансамбл, патувачка театарска група, пејачка група и оркестар на народни инструменти. Активно и успешно работи на негување, развивање и презентирање на македонската народна ризница, за што сведочат и бројните освоени награди и признанија на разни домашни и меѓународни фестивали. Благодарение на сето тоа, КУД „Дримкол“ успеа да се вброи меѓу првите пет ансамбли во Македонија, а според критериумите на Министерството за култура спаѓа во друштва од прва категорија.

Елизабета Петровска

Весело оро со пријатели во Бели Манастир

На 10 јули 2021 година во Бели Манастир, во прекрасниот простор на Етнолошкиот центар на барањското културно наследство, Српското културно друштво „Јован Лазиќ“ и Центарот за култура на градот Бели Манастир организираа фолклорен концерт под наслов „Оро со пријателите“.

Настанот кој ги разигра срцата и душите на присутните го отворија домаќините, а го збогатија уште четири друштва и тоа Чешката обес од Бјеловар, Ромскиот културен и ресурсен центар „Дарда“, КУД „Чардаш“ од

Суза и МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек, кои се претставија со сплет ора од Македонија во изведба на фолклорната секција „Танец“ под водство на Мирта Гало.

Концертот се одржа под покровителство на Советот за националните малцинства на Република Хрватска.

J. T.

ФА „Китка“ од Истибања во Загреб

Повеќе од четири децении ги обновува, негува и надградува обичаите, игрите, песните и фолклорот од Истибања, и пошироко од Осоговијата

Културната манифестација *Меѓународна смотра на фолклор* во Загреб, во организација на Центарот за култура „Травно“, е најпрестижната манифестација на фолклорен аматеризам во Хрватска, посветена на негувањето и презентирањето на наследството од родниот крај. Се одржува во Загреб од 1966 година, како наследник на смотрите на хрватската рурална култура организирани во 1930-тите години. Таа ги претставува и промовира наследените вредности на сите народи и култури и придонесува во напорите за зачувување на културната разновидност во глобализираниот свет.

Овогодишната јубилејна 55. *Меѓународна смотра на фолклор* се одржуваше од 23 јуни до 1 август со различни содржини на неколку локации во Загреб, под покровителство на Хрватскиот сабор, Министерството за култура и медиуми на РХ, Град Загреб и други. Темата на Смотрата во околностите на пандемијата беше „Нематеријалната

култура како живо наследство“. Поголемиот дел од програмата го изведуваа поединци и помали групи изведувачи кои ги прикажаа вредностите на традиционалната култура, песни, танци, обичаи и носии од Хрватска и од странство. Во јули, на сцената Градец и во центарот на градот, беа одржани бројни концерти, изложби и приредби.

Македонски ора и песни

На Смотрата учествуваа фолклорни ансамбли и групи од Хрватска, Босна и Херцеговина, Чешка, Словенија и Македонија, која ја претставуваше македонскиот фолклорен ансамбл „Китка“ од Истибања, Виничко. На 29 јули се претставија во програмата на ХРТ, „Добро утро Хрватска“ и на Хрватското радио, па настапија на утринското фолклорно дефиле во центарот на Загреб, на Зрињевац и на главниот плоштад „Бан Јелачиќ“, а вечерта на Свечената

приредба на сцената „Градец“. Ден потоа беа специјални гости во Света Недеља со концерт на езерото Кипришкe. На 31 јули, на завршниот концерт на Смотрата, посетителите повторно имаа прилика да уживаат во настапот на ФА „Китка“, во традиционалните македонски ритми на песни и ора.

Овој реномиран претставник на македонскиот фолклор е основан во 1975 година на иницијатива на уметничкиот раководител Стојко Митковски, и во тој континуитет повеќе од четири децении ги обновува, негува и надградува обичаите, игрите, песните и фолклорот од Истибања, и пошироко од Осоговијата. Имаат остварено бројни домашни и меѓународни турнеи и настапи, и добиено вредни награди и признанија. Пред неколку години остварија и средба со членовите на МКД „Охридски бисер“, на која се разменија искуствата во презентација на македонската музика и фолклор.

Елизабета Петровска

Успение на пресвета Богородица

Денот кога Мајката Божја како Пречиста се издигнала од оваа грешна земја во небесните живеалишта, постанал сенароден празник на Црквата Христова. Разбирливо е зошто торжествувал горниот свет на чистите духови за јавувањето на својата Царица. Но, се поставува прашањето: Зошто ликувале и земните луѓе? Може да се каже дека тие без неа останале сираци во бедите и соблазните на овој свет. Од неа се разделиле и светите апостоли, а заедно со нив и сите христијани. Но, тие торжествуваат зашто во неа нашле таква помошница и застапница во небесното царство на која ѝ нема рамен ни меѓу небесните војски.

Успението на Богородица е втор црковен празник по воскресението на Исус Христос. Не случајно овој празник се нарекува и Богородична Пасха. Тоа било втора победа над смртта и адот. Но, оваа победа не ја извојувал Богочовекот од небото, туку земната Дева, почиста и посовршена од сите луѓе, но сепак една од нас земните. Таа е пресветата Дева која е највозвишениот претставник на човечкиот род. Успението на Богородица се случило во навечерието на нејзиното воскресение, односно преобразувањето на нејзиното земно тело. Ова се случило по благоволенieto на нејзиниот божествен Син. Црквата десет дена го воспева ус-

пението на Мајката Божја, прекрасно и со божествена слава, насладувајќи ги срцата на верниците со песните за неа. Навистина, никој и никогаш меѓу праведниците не бил венчан со такво величање како Богородица. Нејзиното успение е проследено со бројни чуда и многу појавувања на силата Господова. Прекрасен е Бог, прекрасна е Марија од нејзиното зачнување па сè до крајот! Затоа Господ Исус Христос при Своите крстни страдања ја остава Својата Мајка на свети Јован Богослов со зборовите: „еве ти Мајка“ (Јн. 19, 27). Со тоа, преку овој Христов ученик кој е посинет, всушност се случува посинување на целиот човечки род. Како што некогаш го негувала Богомладенецот во лулката, така и по вознесението, таа ги утешува сите Негови верни последователи, односно сите христијани.

Пресвета Дева

Свети Дионисиј Ареопагит во едно своевидение сведочи за силата и моќта на Пресвета Богородица: „Јас несомнено зборувам како пред Бог, дека само севишниот Бог може да поседува такво исполнење на божествена сила и да дава прекрасна благодат. Но, човечкиот ум не може да го согледа тоа онака како што јас со свои очи ја видов Мајката на Господ Исус Христос, преблагословена и

Успението на Богородица е втор црковен празник по воскресението на Исус Христос. Не случајно овој празник се нарекува и Богородична Пасха. Тоа било втора победа над смртта

преисполнета со светост, со која ги надминува сите небесни ангели и свети. Никаква слава и чест човечка не може да се спореди со славата Божја, со тоа блаженство во кое јас се удостоив како недостоен да ја видам Мајката Божја.“

Првите луѓе Адам и Ева не го послушале својот Создател и со тоа ја измениле судбината на човечкиот род, а преку тоа го посеале гревот. Како плата за тоа ја добиле смртта. Како искупител од првородниот грев се јавил новиот Адам – Господ Исус Христос, Кој бил непоколебливо послушен на Отецот Бог до крст, страдања и смрт. Но, и новата Ева ја чувала верноста на послушност кон Севишниот и покрај сите тешкотии, и до крајот на нејзиниот живот. На пресвета Дева ѝ е туѓа секоја соблазна, а нејзиниот Син ја скршил змиската глава со Својата пета со сила и мажествено. Тоа се случило преку спасителната искупителна жртва што ја примил Господ Исус Христос за спасение на човечкиот род.

Сељубивиот Спасител ја украсил кончината на Богородица со прекрасни чуда и ја преобразил нејзината смрт во светлосносен празник. Господ ги скршил вратите на адот и силата на смртта е одземена, па токму затоа овој настан се нарекува успение, а не смрт.

Да се обратиме кон Мајката Божја за таа да всади во нашите срца и души од својата чистота и светост. Така и ние да се исчистиме од секаква скверност, та да го прославиме нејзиното успение како верни нејзини синови и ќерки. Амин!

Национална припадност, мајчин јазик и вера

Во врска со пописот на населението што се реализира во Република Хрватска во целост ви го пренесуваме соопштението од канцеларијата на Македонската православна црква во Хрватска, каде се појаснуваат прашањата наменети за Македонците во Хрватска, а кои се однесуваат на припадноста, јазикот и верата

Драги браќа и сестри,
Во наредниот период во Република Хрватска ќе се одржи попис на населението во кој ќе бидеме сите ние вклучени. Од 13.09.2021 до 26.09.2021 година, пописот ќе се одвива преку интернет, а теренското попишување ќе биде од 27.09.2021 до 17.10.2021 година.

Разгледувајќи го пописниот прашалник, забележавме дека прашањата поврзани со верска припадност под редните броеви 19 и 20 може да се нејасни, па на овој начин сакаме да ве информираме околу нив.

Колку што е важно на прашањето за нашата национална припадност и мајчин јазик да се изјасниме како Македонци и македонски јазик, исто толку е важна и нашата верска припадност.

19. Вера – потребно е да се изјасниме: Православни

20. Верска заедница – потребно е да се изјасниме: Македонска православна црква

Таа опција постои во методологијата за попишување, а попишувачите се обврзани таквата определба да ја заведат при пописот. Таквото точно изјаснување е јасна и недвосмислена идентитетска определба на сите кои ѝ припаѓаат на Македонската православна црква. Истовремено ваквото изјаснување на Македонците кои живеат во Република Хрватска, привремено или стално, е и остварување

на основните верски слободи и права во Република Хрватска.

Објаснување: не е доволно само да се одговори како Православна црква, бидејќи постојат и други православни цркви во Р. Хрватска.

Од самата формулација на прашањата се гледа дека пописот не се занимава со теолошки теми туку со практичниот живот на граѓаните. Од исклучително големо значење е за сите нас, за нашите деца и внуци, младите и сите наши пријатели и поддржувачи кои можеби сè уште не се крстени или не ја практикуваат верата од разни причини, но потекнуваат од македонскиот род, замолуваме да се изјаснат не како во предлогот: „Не сум член на ниту една вера или верска заедница“, туку како Православни и припадници на Македонската православна црква.

Напомена: Сето ова е само препорака и искрена желба да помогнеме на сите, но секој од Вас самостојно одлучува каде припаѓа и како ќе одговори.

Од канцеларијата на Македонската православна црква во Хрватска

Ve molime pomognete kolku možete!
Molimo Vas pomozite koliko možete!

MPCO „Sv.Zlata Meglenska“

adresa: Našička 6, 10000 Zagreb R.Hrvatska

so naznaka:

Donacija za izgradnju

Makedonske Pravoslavne Crkve u Zagrebu

broj žiro račun:

HRK HR4023600001101569965

EUR HR1323600001500332698

(SWIFT) ZABA HR2X

Zrno po zrno pogača!
Kamen po kamen palača!

МПЦО „Св. Јоаким Осоговски“ прослави 26 години постоење

Како секоја година и оваа достоинствено, во духот на верата и традицијата, на 29 август беше прославен 26. роденден на Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула во Фрањевачкиот манастир во Пула, како што прилега, молитвено и со Света литургија што ја предводеше парохискиот свештеник на Македонската православна црква во Република Хрватска, протојереј ставрофор Кирко Велински.

Секој пат на овој ден, покрај молитвата упатена кон нашиот заштитник св. Јоаким

Осоговски и кон Голема Богородица за здравје и спасение, се спомнуваат и имињата на членовите на првиот одбор кој даде иницијатива за отворање на оваа црковна општина. Верниците не само од Пула, туку и од цела Истарска жупанија не ја забораваат нивната заслуга што имаат своја црква, свое катче каде ќе се помолат и најдат духовен мир.

Беа пренесени и поздравите од надлежните од Македонската православна црква од Македонија и од Европската епархија и нашиот надлежен епархиски архиереј г. Пимен, а е упатена и голема благодар-

ност до управните тела на црковната општина за нивната грижа и работа.

Верниците од цела Истарска жупанија неморно и со длабока вера, а и тага што се далеку од својот роден крај, ја продолжуваат традицијата и обичаите и достоинствено ги одбележуваат сите верски празници. Држејќи до верата, доста верници се причестија, ги испостија Богородичните пости. Не изостана ни молитвата за учениците и студентите на кои во септември им почна учебната година.

Присутните деца во кои се всадува верата, пред отец Велински се помолија за успешна училишна година.

Тие беа и наградени со едно светено крвче и текст молитва кој треба да го читаат што почесто во текот на учебната година и да се молат, за што поголем успех.

Беше подготвена и Трпеза на љубовта од кумовите, семејството Златески, Ратко, Милена, Михаела, Маринела и Магдалена во просториите на Советот на македонското национално малцинство за Град Пула. Кумството за наредната година го презеде семејството Јаневски, Игор, Сашка, Филип и Михаел.

На крај беше одржана и лицитација на подарените дарови на МПЦО.

Михаела Златеска

ЧЕСТИЧКИ (ПАРТИКУЛИ)

Честичките се неменливи зборови што служат за истакнување или определување на други зборови, како и за образување на некои граматички форми.

Во исказот некои честички служат за **тврдење** (да), други за **одрекување** (не, ни, ниту), трети за **прашување** (дали, ли, зарем, нели), четврти за **искажување заповед** (да, нека) итн.

Една група честички се користи за истакнување или определување на некои зборови или реченици во исказот. Во неа се изделуваат повеќе подгрупи, на пример за:

- **засилување:** и, барем, дури, пак, просто (Дури и него го пофалиле. – Барем да го видам на фотографија, ако не можам на живо.);

- **изделување:** само, единствено, уште (Само тој го познава. Единствено ти можеш да го разбереш.);
- **определување:** токму, имено, баш (Токму вие ни требате. – Баш тебе те чекав да влезеш.);
- **количественост:** токму, скоро, рамно, одвај, речиси (За еден месец продале речиси/токму/рамно/скоро/одвај сто тони никел.);
- **посочување:** еве, ене, ете (Еве ти ги гостите.).

Во **формообразувачки** честички спаѓаат: ќе, би, да, нека, по-, нај-, -годе, било (ќе оди, би одел, да оди, нека оди, подобар, најдобар, којгоде, кој било).

Лидија Георгиева

Постојан судски преведувач од македонски на хрватски јазик и обратно (Според Македонски јазик, Просветно дело АД, Скопје, 2001)

bez jezičnih
prepreka...

TRANSLATION AGENCY
beyond language
barriers...

Bekos
Zagreb, Croatia

e-pošta: bekos@bekos.hr • Siget 18c/6. kat • Tel. 01 6525 750/Mob. 091 572 33 88 •

PREVODITELJI I SUDSKI TUMAČI ZA MAKEDONSKI, BUGARSKI, UKRAJINSKI, ENGLISKI, NJEMAČKI, SLOVENSKI, TALIJANSKI, FRANCUSKI I OSTALE JEZIKE

Stručni i kvalitetni prijevodi s područja prava, gospodarstva, medicine, farmacije, religije, arhitekture, građevine, strojarstva.

OBRATITE NAM SE S POVJERENJEM!

Падна и првата „клапа“ за кусиот филм за МКД „Браќа Миладиновци“

Поучени од пандемијата минатата година и со желба да ја овековечат не само 160. годишнина на Зборникот на браќата Миладиновци, туку и своите 27 години постоење, членовите на МКД „Браќа Миладиновци“ го поканија снимателот и режисер, Тони Балог, да направи мини филм за секциите и нивните активности.

Првата „клапа“ падна на 27 јули, а втората на 19 август,

кога беше организирано снимање и фотографирање на секциите на Друштвото на различни локации. Атмосферата на снимањата беше весела, разиграна („Танец“ танцуваше ора), распеана („Вардарките“ пееја, а инструменталистите од „Тга за југ“ свиреа македонски песни), мирисна (етно и кулинарската секција готвеа традиционални јадења) и шарена (ликовната

секција сликаше слики во различни техники).

Како што ни откри снимателот Балог, останаа уште неколку големи чекори за да се заврши филмот, но тимот вредно ќе работи за да биде готов за премиерно прикажување околу роденденскиот концерт на Друштвото во октомври.

J. T.

*Prijevod osobne,
poslovne,
pravne i*

*medicinske
dokumentacije s
ovjerom*

*sudskog tumača
za građane i
tvrtke.*

*Prijevod
stručnih
tekstova.*

ZAUM PRIJEVODI

**Engleski-Njemački-Arapski
Francuski-Španjolski
Srpski-Bosanski-Albanski
Makedonski-Slovenski**

Maksimirska 40, 10000 Zagreb
M: 095/5969-047 T: 01/7789-311
E: zaum.prijevodi@gmail.com
www.zaum-prijevodi.hr

Вкусовите на Македонија

Кифлички со сирење

Потребно е: 800 г бело брашно тип 400, 200 мл млеко, 50 мл млека вода, 130 мл јогурт, 2+1 јајца, 190 мл масло, 1 квасец, 1 мала лажичка сол, 200 г ситно издробено сирење помешано со семки од сончоглед и златно ленено семе, сусам за попрскување и 100 г путер.

Подготовка: Се остава квасецот да стаса. Во вангла се исипува половина од брашното, 1 лажичка сол, 2 јајца, јогурт, масло и стасаниот квасец. Со постепено додавање на останатото брашно се замесува меко и мазно тесто. Се остава да стаса 1 час на собна температура. Стасаното тесто се развлекува на набрашнета маса во тркалезна форма со дебелина од 1 см. Од него со мал калап или чаша (пречник 4 см) се вадат тркалезни парчиња. Секое парче се развлекува со сука-

ло по должина. Едниот крај се засекува со нож на неколку места, а на спротивниот крај се става по 1 лажичка од смесата со сирење и се замотува во ролат. Тавата за печење се размачкува со доста путер и се редат кифличките. Се премачкуваат со 1 изматено јајце и се напрскуваат со сусам. Врз секоја кифличка се става по едно мало парче замрзнат путер. Се печат во загреана рерна на 200 степени околу 15-20 минути, додека не поруменат.

Спанаќ со јајца

Потребно е: 400 г исчистен спанаќ, 1 главица кромид или 1 китка млад кромид, 2 чаши ориз, 300 г шампињони, 6 јајца, масло, сол, бибер, вегета, црвен пипер и магдонос.

Подготовка: Свежите исечени шампињони и спанаќот претходно се динстуваат. Во плитко поголемо тенџере на масло се запржува ситно сечканиот кромид. Потоа се додаваат шампињони-

те, па спанаќот и 1 лажичка црвен пипер. Се препржува и се додава оризот. Смесата се прелива со вода во сооднос 3:1 од количината на оризот. Се вари 10-тина минути, па се додаваат магдоносот и останатите зачини. Потоа се става во загреана рерна и се пече на 200 степени околу 45 минути, додека водата не испари. Пред крај се додаваат целите живи јајца на површината од јадење-

то со правење вдлабнатина. Јајцата се солуваат и посипуваат со бибер па јадењето

се враќа во рерна уште 10-тина минути за да се допече. Се служи со кисело млеко.

Палачинки со брашно од хељда

Потребно е: 100 г брашно од хељда, 200 г бело брашно, 2 јајца, 400-450 мл млеко и газирани минерална вода (пола-пола), 1 лажица шеќер, 1 ванилин шеќер, прстофат сол, 2 лажици масло и фил по желба (нутела, мед, ореви, џем, шлаг...).

Подготовка: Јајцата се матат со шеќерот и солта, се додаваат млекото и водата, маслото и брашното, па се продолжува

со матење додека не се добие погуста смеса. Потоа тестото се остава да стои 1 час на собна температура. Палачинките се пржат од двете страни во нелеплива тава намачкана со малку масло, на тој начин што се става по една кутлача од смесата да го прелие дното на тавата. Готови, се филуваат со фил по желба, се виткаат и се украсуваат.

Е. П.

Убавините на Македонија

Љепоте Македоније

РАМНИШТЕ

Македонија е ризница на пештери. Десет проценти од македонската територија е под пештери кои мамат низ бујната вегетација. Во Прилепско ги има 30-тина долги до 150 м, богати со колоритни форми и разни видови украси. Фантастичен излет за истражувачите, спелеолозите и авантуристите, но поради непристапниот терен и неприспособените пештерски сали стагнира развојот на пештерскиот туризам.

Една од најпознатите и најпосетувани пештери во околината на Прилеп е пештерата Рамниште. Се наоѓа на 15 км од Прилеп, помеѓу селата Крстец и Ореовец, на западната страна на планината Козјак, на надморска височина од 1100 м. Не е многу голема, но е интересна хоризонтална пештера, која нуди големи сали, тесни канали, пештерски декор и животни.

Создадена е од јаглеродни конгломерати наталожени од Пелагониското Езе-

ро со плиоценска старост. Има два влеза, три сали, длабока е 22 м и долга 110 м, најдолга во ова подрачје. Температурата на воздухот во внатрешноста е 13°C, а релативната влажност е преку 80%. Често се осветлува за туристички посети.

Божилак од природно изрезбарена убавина, разнобојно нијансирана од бела, црна, жолта и црвена боја од манган, калциум и други минерали (сталактити, сталагмити, сливови и други). Карактеристичен е сталагмитот „Торта“ кој се наоѓа на крајот од пештерата. Домаќини во пештерата, најчесто, се лилјациите.

Од салите особено се истакнува „Невестинската одаја“, која е исполнета со ретко убави бели фигури. Легендата вели дека тука доаѓале младите кои не можеле да имаат деца. Оставале различни дарови и парички, но исто така и кршеле стомни и грнци. Се верувало дека ако тука се скрши земјен сад, ќе има плодност. Во одредени денови, како Дуовден, носеле

бардиња со вода и правеле ритуали за нивно здравје.

Преданието, пак, што го пренесува Марко Цепенков, говори за бескрајот на ходниците под земјата кои водат дури до Солун. До ова сознание дошол некој ловец во старо време кој со својот загар ловел во близина на пештерата. Гонејќи зајак, загарот влегол во пештерата и се загубил. И покрај потрагата на ловецот, тој не се појавил. Ловцијата по една недела се нашол по некоја потреба во Солун. Шетајќи по пристаништето кај утоката на Вардар, го пронашол својот загар што го загубил во пештерата.

„Тивка вода брег рони“, гласи народната мудрост. Она што мајката природа го создавала низ вековите и милениумите, таа мистична подземна убавина, никогаш нема да престане да нè изненадува и воодушевува.

Елизабета Петровска